

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กชกร ธิบัติดี. การศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การประเมินผลแผนการศึกษาฉบับที่ 6. วารสารการศึกษาแห่งชาติ (มิถุนายน-กรกฎาคม 2533): 54.

____. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534). กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2530. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จางงศ์ อุไรรัตน์ และประสาธ รั้งสิริระพุม. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. ใน รูปแบบการให้ความร่วมมือด้านการเรียนการสอน, หน้า 12-14, 2534. (เอกสารอัดสำเนา)

จุกา วิริยะ. ศึกษากิจการศึกษาระดับปริญญาตรีของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ สาขาอาหารและโภชนาการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

2534. (เอกสารอัดสำเนา)

เจริญ งามชัด. การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาประถมศึกษา หลักสูตร 4 ปี ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดำรงศ บำรุงตา และคณะ. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. ใน องค์ประกอบในการให้ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา, หน้า 9-12, 2534. (เอกสารอัดสำเนา)

เดชะ ลมูลพันธ์. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตพณิชยการพระนคร. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2537.

ทศพร ประเสริฐสุข. จิตวิทยาในการทำงานร่วมกัน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2535.

เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน. โครงการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :

กองแผนงาน: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2533. (เอกสารอัดสำเนา)

_____. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (2530-2534) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน, 2530.

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, สถาบัน. รายงานการสัมมนาการจัดฝึกงาน

นักศึกษา 2532. กรุงเทพมหานคร: 2532. (เอกสารอัดสำเนา)

เทียมจันทร์ กาญจนวิจิตร. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตปทุมธานี มหาเมฆ.

สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2537.

นครินทร์ บรูเซอร์แพนเกอร์โน. ผู้จัดการฝ่ายโครงการพิเศษ บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น

จำกัด. สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2537.

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: องค์ศิลป์

การพิมพ์, 2526.

น้อย ศิริชาติ. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2525.

นิศารัตน์ ศิลปเดช. ประมวลบทความหลักสูตร. การประเมินหลักสูตร : ธรรมชาติ

ของการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2536.

นิสิต ศรีสัมภูงศ. สภาพการออกฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษา บวส. ประเภท

ช่างอุตสาหกรรม ของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529.

บุญชู พูลพิณี. แนวคิดและการจัดกิจกรรมเพื่อการมีงานทำในสถานศึกษาวิชาชีพ.

วารสารการศึกษาแห่งชาติ 1 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2530): 41-45.

บุญรัตน์ ใตทอง. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ. สัมภาษณ์,

15 กันยายน 2537.

ประทวน กลิ่นจำปา. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ.

สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2537.

ประพิศ นามกร. ศึกษาระบบการวางแผนในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

- พรชูลี อาชาวอาวุธ. สู่การอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- พัฒนา ปานเทพอินทร์. หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ.
สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2537.
- พิสมัย ปรัชติการ. หัวหน้าคณะวิชาการท่องเที่ยว วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ. สัมภาษณ์,
9 มิถุนายน 2537.
- พีรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม. การศึกษารูปแบบและวิธีการจัดส่งนักศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรม
ออกไปฝึกงานในสถานประกอบของสถาบันอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ไพศาล สีนลารัตน์. การนำเสนอเกณฑ์ในการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาสาขาวิชา
ก่อสร้าง ประเภทอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ปิญญา สาธ. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2526.
- ภูมิชัย สุวรรณภูมิ. เอกสารวิชาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ :
การศึกษาดูงาน (2533). (เอกสารอัดสำเนา)
- มัลลิกามาศ พิณใจไชย และคณะ. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา.
ใน หน้าที่ความรับผิดชอบของการจัดการฝึกงาน. หน้า 7-9, 2535.
(เอกสารอัดสำเนา)
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. วิชาความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2535.
- รัชนีย์ พรธพานิช. ผู้บริหาร : การนิเทศภายใน. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์
พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2532.
- วลัย โกสมานันท์. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ.
สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2537.

- วลัยพร ไชยชนะ. ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2537.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วัฒนา สุตรสุวรรณ. การปกครองบังคับบัญชาและการบริหารงาน. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- วิชัย ตันศิริ. การพัฒนาสาขาหลักสูตรเพื่อการทำงานพื้นฐานอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, ม.ป.ป.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. ทิศทางและแนวโน้มของหลักสูตรไทย : ประมวลบทความหลักสูตร : กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. การบริหารครบวงจร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทดวงกมลสมัย จำกัด, 2531.
- วีระ สุเมธาพันธ์. ความคิดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และคณาจารย์สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- วุฒิชัย ประเสริฐสุข. ศึกษากระบวนการวางแผนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- แววพรรณ อยู่พงษ์พิทักษ์. ศึกษาปัญหาการฝึกงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สัจด์ อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์. หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการบริหารการศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา 23302 การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. หน้า 26. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2523.

- สมจิตร์ จันทรฉาย. ประมวลบทความหลักสูตร. ขั้นตอนและกระบวนการในการกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- สมสมร เทพนาโสภณนิส. การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขา คหกรรมศาสตร์ทั่วไป พุทธศักราช 2527 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สมาน รังสิโยกฤษฏ์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ก.พ., 2522.
- สาเร็จ ประเสริฐสุข. วิเคราะห์การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันฝึกหัดครูใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุกัญญา โฆวิไลกุล. ระบบการเรียนการสอน. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคนิคการสอนและเทคนิคการประเมินผล. 1-2 มิถุนายน 2530 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530.
- สุไย่ ภูพันธ์. สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรม อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.
- สุวรรณ ดอนขวา. ศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เสริมพงศ์ หงส์พันธ์. รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพตามความคาดหวังของผู้บริหาร และอาจารย์ในเทศก์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- เสาวพร เมืองแก้ว. การฝึกงาน. วารสารคหเศรษฐศาสตร์ 31(สิงหาคม 2531): 29-30.

โสมณา เหลืองวิลาวัลย์. บทนา. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 22 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2530): 2.

โสรัจ แสนศิริพันธ์. การประเมินผลการปฏิบัติงาน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

อนงค์ รุ่งสุข. หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ. สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2537.

อนันต์ เกตุวงศ์. หลักและเทคนิคของการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

_____. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

อาชีวศึกษา, กรม. ผลงานการวิจัยโครงการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. เอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อผลการวิจัยโครงการอาชีวศึกษา. ณ โรงแรมเอราวัณ 6-7 พฤศจิกายน 2530.

_____. รายงานการวิจัยรูปแบบการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา. 2529. (เอกสารอัดสำเนา)

_____. รายงานประจำปี 2532. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน, 2532.

อัมพร ต่อทีชะ. หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ. สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2537.

อุณาใจ ลิ้มตระกูล. หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ พณิชยการพระนคร. สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2537.

อุษา แก้วศิลป์. หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2537.

อุทุมพร จามรมาน. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ภาษาอังกฤษ

- Barnard, Chester I. The Function of the Executive. London: Oxford University Press, 1972.
- Beach, Dale S. Personal : The Management of People at Work. New York: Macmillan, 1980.
- Brantley, William H. Administering the Successful Vocational Educational Program. New York: Parker, 1993
- Campbell, Roald F. Administrative Behavior in Education. New York: Harper and Row Publishers, 1975.
- Feirer, John L. "What Vo-tech Training." Industrial Education 71(January 1972): 3-5.
- Fibel, Lewis R. "Should Schools and Industry Train Technicians." Industrial Education 62(November 1973): 107-109.
- Giachino, J.W., and Gallington, Ralph O. Course Construction on Industrial Arts, Vocation and Technology Education. Chicago : American Technical Society, 1978.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book , 1973.
- Mason, Ralph E. Haines, Peter G., and Furtado, Lorraine T. Cooperative Occupational Education. Daville: The State Prinsters and Publishers, 1981.
- Millet, John D. Management in the Public Service. New York: McGraw-Hill, 1984.
- Wray, Monika Jamieson, Hill, Sheelah and Coolbear, John. Employer Involvement in Schemes of Unified Vocational Preparation works The NEER Nelson Publishing Company, Ltd., 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

ผู้บริหารวิทยาเขต สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. วัน เดือน ปี ที่ทำการสัมภาษณ์
2. ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์
3. ตำแหน่ง
4. สถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 1 ข้อความเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรและกระบวนการจัดการฝึกงานของวิทยาเขต

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่ อย่างไร
2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ นั้น วิทยาเขต มีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร
3. นโยบายและเป้าหมายเป็นไปตามความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน หรือไม่ เพียงใด
4. วิทยาเขตได้มีการสำรวจความพร้อมในด้านต่อไปนี้ก่อนหรือไม่ เช่น ครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ และแหล่งฝึกงานของนักศึกษา
5. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด

6. วิทยาเขตของท่านได้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ได้จัดทำขึ้นมาหรือไม่ ถ้ามี ดำเนินการอย่างไร

ตอนที่ 2

ในการจัดการฝึกงานนักศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตของท่านมีกระบวนการจัดการฝึกงานอย่างไร

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ชั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร มีการแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ดูแลการฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่
2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์การรับผิดชอบหรือบุคลากรดำเนินงานโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ
3. ในการวางแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการอย่างไร มีการศึกษาปัญหาด้านการจัดฝึกงานนักศึกษาและประสานงานกับสถานประกอบการหรือไม่

ชั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร
2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง
3. จัดให้มีการนิเทศเพื่อติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

ขั้นตอนติดตามและประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้ประเมินเหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ
 2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่
-

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สำหรับอาจารย์นิเทศก์

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. วิทยาเขต

[] วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

[] วิทยาเขตบึงกุ่ม มหาเมฆ

[] วิทยาเขตบึงกุ่ม จักรวรรดิ

[] วิทยาเขตพัฒนการพระนคร

[] วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

3. แผนกวิชา

[] การบัญชี

[] การเลขานุการ

[] การตลาด

[] การเงินการธนาคาร

[] คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

[] การโฆษณา

4. ภาระงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน

[] อาจารย์ที่ปรึกษา

[] งานบริหาร

[] งานกิจการนักศึกษา

[] งานธุรการ

[] ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. จำนวนครั้งที่ไปนิเทศการฝึกงานของนักศึกษา

[] 1 ครั้ง

[] 2 ครั้ง

[] มากกว่า 2 ครั้ง

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" ทางด้านขวามือของข้อความที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
โครงสร้างหลักสูตร		
1. การที่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ได้จัดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาให้นักศึกษา เรียน 2 ภาคการศึกษา ก่อนฝึกงานนั้น นับว่าเพียงพอ ที่นักศึกษาจะนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ฝึกงาน
2. รายวิชาในแต่ละหมวดที่จัดให้นักศึกษา เรียนก่อนฝึกงาน สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
3. ระยะเวลาที่กำหนดให้นักศึกษาฝึกงานตามหลักสูตร (200 ชม.) เพียงพอที่จะทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มในสาขาวิชาชีพ
4. การที่หลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงาน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะพัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขา
5. การที่หลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่ม สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการฝึกงาน คือ เสริมสร้างประสบการณ์และความพร้อมให้กับนักศึกษา

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษานำไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาอังกฤษ 1 , 2.....
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1, 2
หลักเศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
การบัญชีชั้นกลาง 1, 2
จิตวิทยาทั่วไป
ภาษาไทย
สถิติธุรกิจ 1
การภาษีอากร
หลักการจัดการ

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษานำไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาไทย
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1, 2
หลักเศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
การบัญชีเบื้องต้น
พิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ
จิตวิทยาทั่วไป
กฎหมายธุรกิจ
สถิติธุรกิจ
การปฏิบัติงานสำนักงาน
ศิลป์การขายขั้นสูง
ความรู้เกี่ยวกับสินค้า
คณิตศาสตร์เกี่ยวกับสินค้า

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษานำมาใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
กิจกรรม 1, 2
การพัฒนาประสบการณ์และสังคม
ภาษาอังกฤษ 1, 2
คณิตศาสตร์
ภาษาไทย
จิตวิทยา
หลักเศรษฐศาสตร์
ชวเลขไทย - อังกฤษ
พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ
กฎหมายธุรกิจ
การปฏิบัติงานสำนักงาน
หลักการจัดการ

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษานำมาใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาอังกฤษ 1 , 2.....
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1, 2
หลักเศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
หลักการจัดการ
สถาบันการเงินและตลาดหลักทรัพย์
การบัญชีการเงิน
จิตวิทยาทั่วไป
ภาษาไทย
สถิติธุรกิจ 1
กฎหมายธุรกิจ
การเงินการธนาคาร
การค้าเงินงานธนาคาร

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษาจะไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาอังกฤษ 1, 2
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1
เศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
คณิตศาสตร์คอมพิวเตอร์
จิตวิทยาทั่วไป
กฎหมายธุรกิจ
การประมวลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
สถิติธุรกิจ 1
ภาษาปาสคาล
การใช้งานโปรแกรมควบคุมเสียง
ภาษาโคบอล
โครงสร้างคอมพิวเตอร์ 1

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์วิชาและสังคม
จิตวิทยาทั่วไป
ภาษาไทย
คณิตศาสตร์
หลักการตลาด
หลักการโฆษณา
หลักการवाद
ภาษาอังกฤษ 1
หลักการจัดการ
สถิติธุรกิจ 1
สื่อการโฆษณา
การเขียนโฆษณา
การออกแบบโฆษณา
การถ่ายภาพ 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับกระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษาของวิทยาเขต
ประกอบด้วย ชั้นวางแผนและเตรียมการ ชั้นดำเนินงาน ชั้นประเมินผล

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง
"ปฏิบัติ / ๑๕" หรือ "ไม่ปฏิบัติ / ไม่๑๕" ทางด้านขวามือของข้อความ
ตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อความ	ปฏิบัติ (๑๕)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่๑๕)
<u>กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา ของวิทยาเขต</u>		
<u>ชั้นวางแผนและเตรียมการ</u>		
1. มีการวางแผนกำหนดขั้นตอนการจัดการฝึกงานอย่าง ชัดเจน		
2. จัดให้มีการวางแผนดำเนินงานร่วมกันระหว่างหัวหน้า คณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้างานแนะแนว		
3. จัดให้มีการประชุมย่อยในแต่ละสาขาวิชา		
4. ศึกษาสภาพปัจจุบันและต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการ ฝึกงาน		
5. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการฝึกงาน นักศึกษารุ่นที่ผ่านมา		

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
6. กำหนดให้อาจารย์มีส่วนร่วมวางแผนกำหนดนโยบายการจัดการฝึกงาน.....
7. กำหนดให้มีอาจารย์นิเทศก์ดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษา
8. จัดให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์นิเทศก์
9. จัดให้มีองค์กรรับผิดชอบการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ
10. จัดให้มีการดำเนินงานในรูปแบบโครงการร่วมมือระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ
11. กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานที่ฝึกงานให้กับนักศึกษา
12. กำหนดให้นักศึกษาติดต่อสถานที่ฝึกงานด้วยตนเอง
13. กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาติดต่อและหาสถานที่ฝึกงาน
14. จัดให้มีเอกสารคู่มือประกอบการฝึกงานของนักศึกษา
15. จัดให้มีสมุดบันทึกเวลาและรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา
16. จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ ก่อนส่งนักศึกษาออกฝึกงาน
17. เชิญตัวแทนสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมรับทราบวัตถุประสงค์การจัดการฝึกงานของวิทยาเขต

ข้อความ	ปฏิบัติ (๑๕)	ไม่ปฏิบัติ (๖๕)
<p>ระดับดำเนินงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายให้รับทราบนโยบายและขั้นตอนการจัดการฝึกงานนักศึกษา 2. จัดประชุมอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา เพื่อแจ้งให้ทราบขั้นตอนการฝึกงาน..... 3. ประกาศรายชื่อสถานประกอบการที่รับฝึกงานให้นักศึกษาทราบ 4. จัดให้นักศึกษาฝึกงานเฉพาะงานที่ตรงกับสาขาวิชาเท่านั้น 5. จัดครู-อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความสะดวกในการฝึกงาน 6. ให้นักศึกษาแจ้งรายละเอียดสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์นิเทศก์ 7. จัดบรมนิเทศก์นักศึกษาก่อนฝึกงาน 8. จัดประชุมนักศึกษาระหว่างฝึกงาน เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรค 9. มีการประสานงานกับสถานประกอบการในระหว่างการฝึกงานเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพเป็นพื้นฐาน 		

ข้อความ	ปฏิบัติ (๗๕)	ไม่ปฏิบัติ (๖๗๕)
10. นิเทศก์เพื่อดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษา 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย
11. สรุปลงการนิเทศก์และรายงานให้หัวหน้าคณะวิชาทราบ เป็นระยะ ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกงานให้รายงานต่อหัวหน้า วิชาเขต พร้อมทั้งเสนอปัญหาที่พบ
12. สรุปลงการนิเทศก์แต่ละครั้ง และแจ้งให้นักศึกษาทราบ
13 จัดประชุมสัมมนาครู-อาจารย์และนักศึกษาหลังฝึกงาน เพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติ และสรุปลงผลดี ผลเสีย รวมถึง ปัญหา เพื่อปรับปรุงการฝึกงานของนักศึกษารุ่นต่อไป
14. จัดทำหนังสือขอบคุณสถานประกอบการ
ขั้นประเมินผล		
1. วิชาเขตกับสถานประกอบการร่วมกันวางแผนที่ใช้ ประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา
2. การประเมินผลการฝึกงาน จัดประเมินร่วมกันระหว่าง วิชาเขตกับสถานประกอบการ
3. การประเมินผลการฝึกงานนักศึกษาเน้นคุณสมบัติด้านการ ทำงานเป็นเกณฑ์ เช่น ความรอบรู้ในหน้าที่ความขยันหมั่น เพียร ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ฯลฯ

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
4. การประเมินผลการฝึกงาน มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบ ข้อดี ข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานด้วย
5. ขอบเขตหรือสาระของการประเมินผลพิจารณาจาก ปริมาณและคุณภาพของงานที่มอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติ
6. การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาสามารถใช้ความรู้และ ทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาที่มาประยุกต์ใช้ในการฝึกงาน
7. การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยว กับคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการฝึกปฏิบัติงาน
8. การประเมินผลพิจารณาว่า นักศึกษาได้ใช้ความรู้ความ สามารถด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการฝึกงาน
9. การติดตามและประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ปฏิบัติเป็นช่วง ๆ อย่างต่อเนื่อง
10. ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการฝึกงาน คือหัวหน้างาน ของสถานประกอบการที่ดูแลนักศึกษา

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรและกระบวนการจัดการฝึกงาน
นักศึกษาของวิทยาเขต ซึ่งประกอบด้วย ชั้นวางแผนและเตรียมการ ชั้นดำเนินงาน
ชั้นประเมินผล

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามตอนที่ 4 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านขวามือ
ของข้อความ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในสิ่งที่ควรรีให้วิทยาเขตได้มีการปฏิบัติ
นอกเหนือจากที่ได้มีการปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน โดยมีเกณฑ์กำหนดไว้ ดังนี้

5	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	มากที่สุด
4	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	มาก
3	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	ปานกลาง
2	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	น้อย
1	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	น้อยที่สุด หรือ ไม่ปฏิบัติเลย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
โครงสร้างหลักสูตร					
1. กำหนดให้นักศึกษาเรียน 4 ภาคการศึกษาครบตามหลัก- สูตร แล้วฝึกงาน เพื่อจะได้นำความรู้ทั้งหมดไป ประยุกต์ใช้ได้จริง					
2. กำหนดระยะเวลาในการศึกษาของนักศึกษาให้มาก กว่า 200 ชั่วโมง เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และ ประสบการณ์เพิ่มในสาขาวิชานั้น ๆ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. กำหนดให้การฝึกงานของนักศึกษาตามหลักสูตร มีหน่วยกิต					
4. จัดให้ได้ให้นักศึกษาเรียนรู้ด้านภาษาเพิ่มมากขึ้นก่อนออกไปฝึกงาน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ
5. จัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีในการฝึกปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น
กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา ที่ควรปฏิบัติ					
<u>ขั้นวางแผนและเตรียมการ</u>					
1. กำหนดนโยบายการจัดการฝึกงานนักศึกษาให้ชัดเจน
2. กำหนดให้อาจารย์นิเทศก์มีส่วนร่วมวางแผนกำหนดนโยบาย
3. กำหนดให้นักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการฝึกงาน
4. จัดให้มีองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการฝึกงานนักศึกษาในรูปคณะกรรมการ
5. จัดให้มีการดำเนินงานในรูปโครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ
6. จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์การจัดฝึกงานนักศึกษา

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับ สถานประกอบการ					
8. จัดให้มีอาจารย์นิเทศดูแลและติดตามการฝึกงานของ นักศึกษา					
9. จัดให้มีเอกสารคู่มือประกอบการฝึกงาน					
10. จัดให้มีระบบเก็บข้อมูลนักศึกษาฝึกงานแต่ละรุ่น					
ขั้นตอนดำเนินงาน					
1. จัดประชุมอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา เพื่อแจ้งให้ทราบ ขั้นตอนการฝึกงาน					
2. จัดให้มีงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน สำหรับอาจารย์นิเทศ เช่น ค่ารถ ค่าเบี้ยเลี้ยง เป็นต้น					
3. ทำหนังสือแจ้งเรื่องการฝึกงานให้ผู้ปกครองรับทราบ ...					
4. ประกาศรายชื่อสถานประกอบการให้นักศึกษาทราบ เพื่อ หาโอกาสให้นักศึกษาติดต่อขอเข้าฝึกงาน					
5. จัดปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนฝึกงาน					
6. จัดประชุมนักศึกษาในระหว่างฝึกงาน เพื่อรับทราบปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน					
7. ให้นักศึกษาแจ้งรายละเอียดสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์ นิเทศก์ทราบ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8. จัดนิเทศเพื่อดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษา เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย					
9. สรุปลงการนิเทศแต่ละครั้ง และรายงานให้หัวหน้าคณะ วิชา หัวหน้าวิทยาเขตรับทราบเป็นระยะ ๆ					
10. สรุปลงการนิเทศแต่ละครั้ง และแจ้งให้นักศึกษาทราบ เป็นระยะ ๆ					
11. จัดประชุมสัมมนาครู-อาจารย์ นักศึกษา หลังการฝึกงาน					
12. จัดทำหนังสือขอบคุณสถานประกอบการ					
ขั้นประเมินผล					
1. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลฝึกงานของนักศึกษา กำหนด ให้เป็นมาตรฐานร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถาน ประกอบการ					
2. กำหนดให้วิทยาเขตและสถานประกอบการประเมินผล การฝึกงานของนักศึกษาร่วมกัน					
3. แจ้งให้นักศึกษาทราบข้อดี ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการฝึกงาน ที่ผ่านมา					
4. จัดประเมินผลการฝึกงานนักศึกษาเป็นช่วง ๆ อย่างต่อ เนื่อง					
5. ก่อนตัดสินผลการฝึกงาน จัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างอาจารย์นิเทศกับหัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษา.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
6. กำหนดให้หัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผล
7. กำหนดให้อาจารย์นิเทศก์กับหัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผล
8. การประเมินผลควรนำคะแนนที่ได้จากการฝึกงานมารวมเป็นคะแนนสะสม เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ยเมื่อจบหลักสูตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สำหรับนักศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความหรือเติมคำตอบที่ต่างกับ
สภาพความเป็นจริง

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. สถานศึกษา

[] วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

[] วิทยาเขตบึงพระมิตร มหาเมฆ

[] วิทยาเขตบึงพระมิตร จักรวรรดิ

[] วิทยาเขตพัฒนการพระนคร

[] วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

3. แผนกวิชา

[] การบัญชี

[] การเลขานุการ

[] การตลาด

[] การเงินการธนาคาร

[] คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

[] การโฆษณา

4. ลักษณะงานที่สถานประกอบการมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ คือ

.....
.....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" ทางด้านขวามือของข้อความที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
โครงสร้างหลักสูตร		
1. การที่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ได้จัดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาให้นักศึกษาเรียน 2 ภาคการศึกษา ก่อนฝึกงานนั้น นับว่าเพียงพอ ที่นักศึกษาจะนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ฝึกงาน
2. รายวิชาในแต่ละหมวดที่จัดให้นักศึกษาเรียนก่อนฝึกงาน สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
3. ระยะเวลาที่กำหนดให้นักศึกษาฝึกงานตามหลักสูตร (200 ชม.) เพียงพอที่จะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มในสาขาวิชาชีพ
4. การที่หลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงาน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรที่จะพัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขา
5. การที่หลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่ม สอดคล้องกับความต้องการของการจัดการฝึกงาน คือ เสริมสร้างประสบการณ์และความพร้อมให้กับนักศึกษา

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่ นักศึกษานำมาใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาอังกฤษ 1 , 2.....
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1, 2
หลักเศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
การบัญชีขั้นกลาง 1, 2
จิตวิทยาทั่วไป
ภาษาไทย
สถิติธุรกิจ 1
การภาษีอากร
หลักการจัดการ

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษานำมาใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
กิจกรรม 1, 2
การพัฒนาประสบการณ์และสังคม
ภาษาอังกฤษ 1, 2
คณิตศาสตร์
ภาษาไทย
จิตวิทยา
หลักเศรษฐศาสตร์
ชวเลขไทย - อังกฤษ
พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ
กฎหมายธุรกิจ
การปฏิบัติงานสำนักงาน
หลักการจัดการ

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษาจะไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาไทย
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1, 2
หลักเศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
การบัญชีเบื้องต้น
พิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ
จิตวิทยาทั่วไป
กฎหมายธุรกิจ
สถิติธุรกิจ
การปฏิบัติงานสำนักงาน
ศิลปะการขายขั้นสูง
ความรู้เกี่ยวกับสินค้า
คณิตศาสตร์เกี่ยวกับสินค้า

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษาจะไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาอังกฤษ 1 , 2.....
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1, 2
หลักเศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
หลักการจัดการ
สถาบันการเงินและตลาดหลักทรัพย์
การบัญชีการเงิน
จิตวิทยาทั่วไป
ภาษาไทย
สถิติธุรกิจ 1
กฎหมายธุรกิจ
การเงินการธนาคาร
การดำเนินงานธนาคาร

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษานำมาใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม
ภาษาอังกฤษ 1, 2
คณิตศาสตร์
กิจกรรม 1
เศรษฐศาสตร์
หลักการตลาด
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
คณิตศาสตร์คอมพิวเตอร์
จิตวิทยาทั่วไป
กฎหมายธุรกิจ
การประมวลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
สถิติธุรกิจ 1
ภาษาปาสคาล
การใช้งานโปรแกรมควบคุมเสียง
ภาษาโคบอล
โครงสร้างคอมพิวเตอร์ 1.....

โปรดจัดลำดับความสำคัญในรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ที่นักศึกษาจะไปใช้ประโยชน์
ในการฝึกงาน (1 ถึง 5 ลำดับ) เท่านั้น

รายวิชา	ลำดับ
การพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพและสังคม
จิตวิทยาทั่วไป
ภาษาไทย
คณิตศาสตร์
หลักการตลาด
หลักการโฆษณา
หลักการवाद
ภาษาอังกฤษ 1
หลักการจัดการ
สถิติธุรกิจ 1
สื่อการโฆษณา
การเขียนโฆษณา
การออกแบบโฆษณา
การถ่ายภาพ 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษาของวิทยาเขต ประกอบด้วย **ขั้นวางแผนและเตรียมการ** **ขั้นดำเนินงาน** **ขั้นประเมินผล**

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ปฏิบัติ / าช" หรือ "ไม่ปฏิบัติ / ไม่ช" ทางด้านขวามือของข้อความ ตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อความ	ปฏิบัติ (ช)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ช)
กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษาของวิทยาเขต		
ขั้นวางแผนและเตรียมการ		
1. มีการวางแผนกำหนดขั้นตอนการจัดการฝึกงานอย่างชัดเจน
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกงาน
3. ประเมินปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการฝึกงานนักศึกษารุ่นที่ผ่านมา
4. กำหนดให้นักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการฝึกงาน.....
5. กำหนดให้มีอาจารย์นิเทศก์ดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษา
6. กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานที่ฝึกงานให้นักศึกษา

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
7. กำหนดให้นักศึกษาติดต่อสถานที่ฝึกงานด้วยตนเอง
8. กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาติดต่อหาสถานที่ฝึกงาน
9. จัดให้มีเอกสารคู่มือประกอบการฝึกงาน
10. จัดให้มีสมุดบันทึกเวลาและรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา.....
11. จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ ก่อนส่งนักศึกษาออกฝึกงาน
12. เชิญตัวแทนสถานประกอบการมาให้ความรู้เกี่ยวกับการฝึกงานที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา
ระดับดำเนินงาน		
1. จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายให้รับทราบนโยบายและขั้นตอนการจัดการฝึกงานนักศึกษา
2. จัดประชุมอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาเพื่อแจ้งให้ทราบขั้นตอนการฝึกงาน.....
3. ประกาศรายชื่อสถานประกอบการที่รับฝึกงานให้นักศึกษาทราบเพื่อให้
4. จัดให้นักศึกษาฝึกงานเฉพาะงานที่ตรงกับสาขาวิชาเท่านั้น
5. จัดครู-อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความสะดวกในการฝึกงาน

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
6. ให้นักศึกษาแจ้งรายละเอียดสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์- นิเทศทราบ.....
7. จัดปฐมนิเทศให้นักศึกษา ก่อนฝึกงาน
8. จัดประชุมนักศึกษาระหว่างฝึกงาน เพื่อรับทราบปัญหาและ อุปสรรค
9. มีการประสานงานกับสถานประกอบการในระหว่างการฝึก งาน เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้และ ทักษะในสาขาวิชาชีพเป็นพื้นฐาน
10. นิเทศก์เพื่อดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษา 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย
11. สรุปผลการนิเทศก์แต่ละครั้ง และแจ้งให้นักศึกษาทราบ
12. จัดประชุมสัมมนาครู-อาจารย์และนักศึกษาหลังฝึกงาน เพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติ และสรุปผลดีผลเสีย รวมถึง ปัญหาเพื่อปรับปรุงการฝึกงานของนักศึกษารุ่นต่อไป
13. จัดทำหนังสือขอบคุณสถานประกอบการ
ขั้นประเมินผล		
1. การประเมินผลการฝึกงาน มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบข้อ ดี ข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานด้วย

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
2. การประเมินผลการฝึกงานนักศึกษาเน้นคุณสมบัติด้านการทำงานเป็นเกณฑ์ เช่น ความรอบรู้ในหน้าที่ ความขยัน-หมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความรอบคอบ ฯลฯ
3. วิทยาเขตติดตามและประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาเป็นช่วง ๆ อย่างต่อเนื่อง
4. ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา คือ หัวหน้างานของสถานประกอบการที่ดูแลนักศึกษา

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรและกระบวนการจัดการฝึกงาน
นักศึกษาของวิทยาเขตที่ควรปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย ชั้นวางแผนและเตรียมการ
ชั้นดำเนินงาน ชั้นประเมินผล

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามตอนที่ 4 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านขวามือ
ของข้อความ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในสิ่งที่ควรให้วิทยาเขตได้มีการปฏิบัติ
นอกเหนือจากที่ได้มีการปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน โดยมีเกณฑ์กำหนดไว้ ดังนี้

5	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	มากที่สุด
4	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	มาก
3	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	ปานกลาง
2	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	น้อย
1	หมายความว่า	ควรปฏิบัติ	น้อยที่สุด หรือ ไม่ปฏิบัติเลย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
โครงสร้างหลักสูตร					
1. กำหนดให้นักศึกษาเรียน 4 ภาคการศึกษาครบตามหลักสูตร แล้วฝึกงาน เพื่อจะได้ความรู้ทั้งหมดไปประยุกต์ใช้ได้จริง					
2. กำหนดระยะเวลาในการฝึกงานของนักศึกษาให้มากกว่า 200 ชั่วโมง เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มในสาขาวิชานั้น ๆ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. กำหนดให้การฝึกงานของนักศึกษาตามหลักสูตร มีหน่วยกิต
4. จัดให้ได้นักศึกษาเรียนรู้ด้านภาษาเพิ่มมากขึ้นก่อนออกไปฝึกงาน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ
5. จัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการฝึกปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น
<u>กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา ที่ควรปฏิบัติ</u>					
<u>ขั้นวางแผนและเตรียมการ</u>					
1. กำหนดนโยบายการจัดการฝึกงานนักศึกษาให้ชัดเจน
2. กำหนดให้อาจารย์ในเทศก์มีส่วนร่วมวางแผนกำหนดนโยบาย
3. กำหนดให้นักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการฝึกงาน
4. จัดให้มีองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการฝึกงานนักศึกษานีรูปคณะกรรมการ
5. จัดให้มีการดำเนินงานในรูปโครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ
6. จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์จัดการฝึกงานนักศึกษา

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับ สถานประกอบการ
8. จัดให้มีอาจารย์นิเทศดูแลและติดตามการฝึกงานของ นักศึกษา
9. จัดให้มีเอกสารคู่มือบันทึกการฝึกงาน
10. จัดให้มีระบบเก็บข้อมูลนักศึกษาฝึกงานแต่ละรุ่น
ขั้นตอนดำเนินงาน					
1. จัดประชุมอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา เพื่อแจ้งให้ทราบ ขั้นตอนการฝึกงาน
2. จัดให้มีงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน สำหรับอาจารย์นิเทศ เช่น ค่ารถ ค่าเบี้ยเลี้ยง เป็นต้น
3. ทบทวนหนังสือแจ้งเรื่องการฝึกงานให้ผู้ปกครองรับทราบ
4. ประกาศรายชื่อสถานประกอบการให้นักศึกษาทราบ เพื่อ ให้โอกาสนักศึกษาติดต่อขอเข้าฝึกงาน
5. จัดอบรมนิเทศศึกษาก่อนฝึกงาน
6. จัดประชุมศึกษานระหว่างฝึกงาน เพื่อรับทราบปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
7. ให้นักศึกษาแจ้งรายละเอียดสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์ นิเทศทราบ.....
8. จัดนิเทศเพื่อดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษา เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย
9. สรุปผลการนิเทศแต่ละครั้ง และรายงานให้หัวหน้าคณะ วิชา หัวหน้าวิทยาเขตรับทราบเป็นระยะ ๆ
10. สรุปผลการนิเทศแต่ละครั้ง และแจ้งให้นักศึกษาทราบ เป็นระยะ ๆ
11. จัดประชุมสัมมนาครู-อาจารย์ นักศึกษา หลังการฝึกงาน
12. จัดทำหนังสือขอบคุณสถานประกอบการ
ขั้นประเมินผล					
1. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลฝึกงานของนักศึกษา กำหนด ให้เป็นมาตรฐานร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถาน ประกอบการ
2. กำหนดให้วิทยาเขตและสถานประกอบการประเมินผล การฝึกงานของนักศึกษาร่วมกัน
3. แจ้งให้นักศึกษาทราบข้อดี ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการฝึกงาน ที่ผ่านมา
4. จัดประเมินผลการฝึกงานนักศึกษาเป็นช่วง ๆ อย่างต่อ เนื่อง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5. ก่อนตัดสินใจผลการฝึกงาน จัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับหัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษา.....
6. กำหนดให้หัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการ ประเมินผล
7. กำหนดให้อาจารย์นิเทศก์กับหัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษาเป็น ผู้รับผิดชอบในการประเมินผล
8. การประเมินผล ควรทำคะแนนที่ได้จากการฝึกงานมารวม เป็นคะแนนสะสม เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย เมื่อจบหลักสูตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สำหรับสถานประกอบการ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความ ตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

- [] ผู้จัดการฝ่ายบุคคล
[] หัวหน้าหน่วยฝึกอบรม
[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. หน่วยงานของท่าน เป็นหน่วยงานประเภท

- [] บริษัท
[] ห้างหุ้นส่วน
[] สำนักงาน
[] รัฐวิสาหกิจ
[] โรงงาน
[] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับกระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษาของสถานประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นวางแผนและเตรียมการ ขั้นดำเนินงาน ขั้นประเมินผล
คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามแต่ละขั้นดำเนินการ โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ปฏิบัติ/ใช่" หรือ "ไม่ปฏิบัติ/ไม่ใช่" ทางด้านขวามือของข้อความ ตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
<p><u>กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา</u> <u>หน่วยงานของท่านมีการปฏิบัติดังนี้</u> <u>ขั้นวางแผนและเตรียมการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการฝึกงานนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ..... 2. ให้ความสำคัญร่วมมือในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานตลอดปีการศึกษา โดยจัดแบ่งเป็นรุ่น ๆ 3. กำหนดลักษณะงานให้นักศึกษาฝึก โดยเน้นถึงความสัมพันธ์และความสอดคล้องกับสาขาวิชา เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์อย่างแท้จริง 4. วางแผนกำหนดขั้นตอนการจัดการฝึกงานล่วงหน้า 5. กำหนดขั้นตอนการจัดการฝึกงานให้สอดคล้องกับวิทยาเขต ... 6. จัดให้มีองค์กรรับผิดชอบการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ ... 7. จัดให้มีการดำเนินงานในรูปโครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการ 8. ศึกษานโยบายและเป้าหมายการจัดการฝึกงานของวิทยาเขต 		

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
9. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของนักศึกษา เกี่ยวกับการฝึกงาน
10. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักศึกษา
11. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานโดยตรงกับวิทยาเขต
12. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลและติดตามการฝึกงานของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
13. จัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา
14. จัดให้มีการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ดูแลนักศึกษา กับอาจารย์ในเทศก์
15. จัดทำเอกสารคู่มือประกอบการฝึกงานให้กับนักศึกษา
16. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการฝึกงานนักศึกษา
<u>ขั้นตอนในงาน</u>		
1. จัดประชุมหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อรับทราบนโยบายและขั้นตอนการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน
2. จัดหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานให้กับฝ่ายต่าง ๆ ใน การฝึกงานนักศึกษา
3. กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาติดต่อขอฝึกงาน
4. รับนักศึกษาเข้าฝึกงานโดยติดต่อกับวิทยาเขตโดยตรง

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
5. รับนักศึกษาเข้าฝึกงานโดยกำหนดให้นักศึกษาติดต่อขอฝึกงานด้วยตนเอง
6. รับนักศึกษาฝึกงานโดยไม่อนุญาตให้ติดต่อขอฝึกงาน ถ้าไม่มีหนังสือจากวิทยาเขต
7. มีการพิจารณานักศึกษาเข้าฝึกงานโดยการสัมภาษณ์ขั้นต้น
8. จัดปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนฝึกงาน.....
9. จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับนักศึกษาระหว่างฝึกงาน
10. จัดโครงการปัจฉิมนิเทศแก่นักศึกษาหลังการฝึกงาน
11. จัดสวัสดิการและบริการให้แก่นักศึกษา เช่น ค่าตอบแทน ค่าอาหารกลางวัน รถรับ-ส่ง ฯลฯ
12. มอบหมายงานให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติเฉพาะที่นักศึกษาต้องใช้ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่นั้น ๆ
<u>ขั้นประเมินผล</u>		
1. สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผล นักศึกษาฝึกงาน
2. การประเมินผลใช้วิธีสังเกตการปฏิบัติงานของนักศึกษา
3. การประเมินผลใช้แบบสอบถามประเมินหลังการฝึกงาน
4. การประเมินผลพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของงานที่ มอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ

ข้อความ	ปฏิบัติ (ใช่)	ไม่ปฏิบัติ (ไม่ใช่)
5. การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาได้ใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาที่พามาประยุกต์ใช้ในการฝึกงานด้วย
6. การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาสามารถใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ ในการฝึกปฏิบัติงาน
7. การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาได้ใช้ความรู้ ความสามารถทางด้านภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษมาประกอบการฝึกงาน
8. การติดตามการฝึกงานของนักศึกษามีการปฏิบัติเป็นช่วง ๆ อย่างต่อเนื่อง
9. สถานประกอบการให้คะแนนการฝึกงานนักศึกษาโดยการประเมินผลก่อนสิ้นสุดการฝึกงานเพียงครั้งเดียว
10. ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการฝึกงาน คือทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาโดยตรง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดการฝึกงาน1. ชั้นวางแผนและเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

2. ชั้นดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

3. ชั้นประเมินผล

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

บทสัมภาษณ์ผู้บริหาร

บทสัมภาษณ์ นายประทวน กลิ่นจำปา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่ อย่างไร

ในส่วนของวิทยาเขตเองไม่ได้จัดให้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของสังคมโดยตรง ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้เป็นลักษณะร่วมกันมากกว่าระหว่างสถาบันฯกับวิทยาเขตที่สังกัดทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด ซึ่งหน้าที่โดยตรงนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันฯ วิทยาเขตถือเป็นผู้นปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด และการดำเนินงานของสถาบันฯในเรื่องนี้ ได้มีการเชิญตัวแทนฝ่ายต่าง ๆ เข้าร่วมดำเนินงาน เช่น จากวิทยาเขต หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ทั้งของราชมงคลและสถาบันอื่น ๆ เพื่อช่วยกันแนวคิดหรือข้อเสนอแนะในการกำหนดโครงสร้างและรูปแบบของหลักสูตร โดยเฉพาะในเรื่องเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตที่จัดให้นักศึกษา เรียนในแต่ละภาค เราก็มีการจัดประชุมหรือร่วมกันอีกครั้งหนึ่งก่อนกำหนดออกมาให้ปฏิบัติจริง

2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจนั้น วิทยาเขตมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

ปัจจุบันการจัดทำหลักสูตรแต่ละสาขาวิชานั้น โดยเฉพาะนโยบายหลักจะต้องขึ้นอยู่กับสถาบัน เป็นเกณฑ์ ที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับปรัชญาและความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ก็ต้องดูที่ความต้องการของตลาดแรงงานด้วยว่าต้องการแรงงานด้านใดเป็นพิเศษ รองลงมาคือ ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือก เรียนตาม

ความรู้และความสามารถของตนเองในระดับที่สูงขึ้นในสาขาวิชานั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้
 ำให้สถาบันฯจะมีศักยภาพในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน
 ยิ่งขึ้น

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม
 (ข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

ในด้านนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็คงจะพอสรุปได้ว่ายังไม่เป็นไป
 ตามความต้องการของสังคมทุกสาขาวิชา ซึ่งเป็นธรรมาความเจริญเติบโตทาง
 เศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความต้องการอื่น ๆ แทรกเข้ามา ซึ่งยังมีบางสาขา
 วิชาค่อนข้างมีปัญหาในรายวิชาที่จัดให้เรียน จึงทำให้สนองความต้องการได้ไม่มาก
 เท่าที่ควร เช่น เลขนานการมีความถนัดในวิชาชีพของตนเองค่อนข้างน้อยในแง่ของการ
 ปฏิบัติ ความรู้ทางด้านภาษาไม่ค่อยดี ส่วนสาขาคอมพิวเตอร์ยังปฏิบัติงานได้เพียงระดับ
 พื้นฐานเท่านั้น อย่างไรก็ตามมองภาพรวมแล้วคิดว่าสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯแล้ว
 ในด้านความรู้ทักษะที่นักศึกษามีอยู่ เพราะการสร้างหลักสูตรแต่ละครั้งเรายึดปรัชญา เป็น
 พื้นฐานอยู่แล้ว

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมในด้านครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคาร-
 สถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ และแหล่งฝึกงาน ก่อนวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือไม่

มีการสำเร็จก่อนทุกครั้ง เพราะที่นี้จะให้ความสำคัญในเรื่องนี้ก่อนเสมอ
 เพราะถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด หลังจากนั้นเราจึงแจ้งไปยังสถาบัน แต่มีบางครั้ง
 วิทยาเขตยังไม่พร้อมที่จะเปิด แต่สถาบันมีคำสั่งให้เปิด ซึ่งก็ทำให้เกิดปัญหาในเรื่อง
 ขาดแคลนบุคลากรมากพอสมควร งบประมาณที่จะจ้างอาจารย์พิเศษข้างนอกก็มีน้อย
 ปัญหานี้พบบ่อย ๆ เหมือนกัน

5. โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และท่านคิดว่าสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด

การจัดเนื้อหาวิชาและจำนวนหน่วยกิต แต่ละหมวดในโครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจแต่ละสาขาวิชาคิดว่ามีความเหมาะสมแล้วในระดับ ปวส. ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและที่นักศึกษาจะนำไปใช้ฝึกงาน แต่ถ้าจะเพิ่มทักษะอีกหน่อยจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ให้ครบหลักสูตรก่อนแล้วไปฝึกงาน เพราะความรู้เพียง 2 เทอมที่เรียนไปคิดว่ายังไม่เพียงพอในการปฏิบัติปัจจุบัน ถ้าสถานประกอบการให้ฝึกตรงสาขาวิชา ส่วนในด้านความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการนั้น คิดว่าอยู่ในระดับหนึ่งที่นักศึกษามีความรู้ ทักษะในวิชาชีพ และสามารถทำงานเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์สำนักงาน เว้นแต่ในแง่ความคิดสร้างสรรค์อาจจะมีไม่มากในระดับนี้ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มุ่งการเรียนรู้เชิงปฏิบัติมากกว่า

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดทำให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ได้จัดทำขึ้นมาใช้แล้วหรือไม่

ในส่วนของวิทยาเขตเองไม่ได้จัดทำในเรื่องนี้เป็นระบบชัดเจน แต่ถ้ามีปัญหา ก็จะแจ้งให้สถาบันทราบมากกว่า เพราะสถาบันฯ เป็นผู้กำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรจะได้ทราบปัญหาแล้วหาทางแก้ไขร่วมกันระหว่างวิทยาเขตกับสถาบันฯ เพื่อให้หลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของสังคมมากยิ่งขึ้น

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านจะมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

การจัดการฝึกงานให้นักศึกษาของวิทยาเขตมีนโยบายแต่ที่ปฏิบัติอยู่ขณะนี้ คิดว่ายังไม่มี การดำเนินงานที่ชัดเจนเลย และให้ความสำคัญในเรื่องนี้ น้อยทั้งวิทยาเขตเองและนักศึกษาที่จะไปฝึกงาน แต่จุดประสงค์หลักนั้นก็ต้องการที่จะให้นักศึกษาได้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่เรียนจริง ๆ และเมื่อการฝึกงานไม่มีหน่วยกิตยิ่งทำให้มองเห็นความสำคัญน้อยลงไปอีก ฉะนั้นควรรักษาการฝึกงานมีหน่วยกิตทุกฝ่ายจะได้กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน ส่วนการพิจารณาเรื่องของเนื้อหา นั้น เรามุ่งที่ตลาดแรงงาน หลังจากที่จบแล้วมากกว่าที่ดูในช่วงที่จะนำไปฝึกงาน เพราะเด็กที่ไปฝึกงาน มักจะได้รับการฝึกที่ไม่ตรงที่เรียนเลย สำหรับอาจารย์นิเทศก์นั้นมีความสำคัญมาก และควรจะมีโดยจะต้องเป็นผู้สอนอยู่ในสาขานั้น ๆ ด้วย เพราะอย่างน้อยจะรู้จักนักศึกษา มากกว่าคนอื่น ๆ แต่ขณะนี้วิทยาเขตยังไม่ได้จัดให้มี เพราะอาจารย์มีไม่เพียงพอ ประกอบกับมีภาระงานมากในช่วงปิดภาคเรียน เช่น งานสอบคัดเลือก งานวิชาการอื่น ๆ เป็นต้น

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

ขณะนี้การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของแต่ละแผนกวิชาดำเนินการกันเอง และคณะ ฝ่ายวิชาการจะเป็นผู้ดูแลอีกระดับหนึ่ง การดำเนินงานในแต่ละแผนกวิชา มีความอิสระปฏิบัติตามความเหมาะสม ดังนั้นความเป็นกฎเกณฑ์ที่ปฏิบัติกันแนบเดียวกันที่เป็นระบบจึงมีน้อย

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในขั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่าง วิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

การวางแผนปฏิบัติงานอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกวิชา ในขั้นนี้ยังไม่ค่อยมีอะไรมากนัก ที่มีปฏิบัติชัดเจนก็อยู่ในเรื่องการกำหนดให้นักศึกษาติดต่อที่ฝึกงานด้วยตนเอง กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาที่ฝึกงาน และจัดสมุดบันทึกเวลาและรายละเอียดการฝึกงานให้นักศึกษาเท่านั้น สำหรับในเรื่องของการประสานงานกับสถานประกอบการนั้น แทบจะไม่มีเลย มีแต่บางครั้งนักศึกษาของเรามีปัญหาฝึกงานแล้วสถานประกอบการจะโทร มาสอบถามข้อมูลเท่านั้น ประการสำคัญเรามีบุคลากรค่อนข้างจำกัดที่จะแบ่งไปทำงานในส่วนนี้

ขั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

การประสานงานของบุคลากรภายในวิทยาเขตนั้น ไม่มีการเรียกประชุมเป็นทางการ แต่จะทำเป็นหนังสือแจ้งให้แต่ละฝ่ายที่มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องนี้ทราบข้อปฏิบัติ อีกประการหนึ่งถือว่าคณะวิชา แผนกวิชาดูแลโดยตรงอยู่แล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ จึงไม่มีปัญหามากนัก

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

วิทยาเขตจะมอบหมายให้นักศึกษาทุกคนรับผิดชอบและจัดการด้วยตนเอง โดยในขั้นแรกนักศึกษาทุกคนจะต้องทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานประกอบการที่เราติดต่อไว้แล้ว เมื่อเขาตอบรับฝึกงาน จึงขอหนังสือส่งตัวอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องนำหนังสือส่งตัวหรือมาใบประเมินผลของวิทยาเขตไปยื่นด้วยตนเอง พร้อมรายงานตัวเข้าปฏิบัติงาน และการปฏิบัติของวิทยาเขตในขั้นนี้ ที่วิทยาเขตมีการปฏิบัติอยู่คือ กำหนดให้นักศึกษาที่ไปฝึกงานแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ฝึกงาน

ำให้อาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านทราบก่อนออกไปฝึกงาน ในเรื่องของการสนับสนุนส่งเสริม จากผู้บริหารระดับสูงนั้นค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณดำเนินงานยังไม่มี

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

เท่าที่ทราบคณะวิชาบริหารของวิทยาเขตเรายังไม่มีการแต่งตั้งอาจารย์ แต่ละสาขาวิชาออกไปดูแลการฝึกงานของนักศึกษาอย่างเป็นทางการ เพราะเวลาการฝึกงานที่กำหนดไว้ในช่วง 200 ชั่วโมงเท่านั้น จึงไม่ได้เตรียมการในเรื่องนี้ แต่ในทางปฏิบัติที่ถูกต้องจำเป็นต้องมี ซึ่งขณะนี้คณะอื่น ๆ ก็มีปฏิบัติแล้ว

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

วิทยาเขตเป็นการประเมินอยู่ 2 ส่วน คือ คุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติ ด้านการปฏิบัติงาน เกณฑ์ที่ใช้คิดว่ายังไม่เหมาะสม ควรเป็นระบบให้เกรดดีกว่า ที่สำคัญการฝึกงานจะต้องจัดให้มีหน่วยกิต จึงจะทำให้ทุกคนจะได้เห็นความสำคัญยิ่งขึ้น และจะได้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เกณฑ์ที่ใช้อยู่ขณะนี้วิทยาเขต มอบหมายให้คณะบริหารเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนในขั้นของการประเมินก็จะมอบให้สถานประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบ เพราะถือว่าเป็นผู้ที่ควบคุมการทำงานของนักศึกษา โดยตรงใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด ย่อมทราบถึงความรู้ความสามารถและการปรับตัว อยู่ในสังคมของนักศึกษาได้เป็นอย่างดีมากกว่าวิทยาเขตที่ยังไม่ได้จัดให้มีอาจารย์นิเทศก์ อย่างสม่ำเสมอ

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ในด้านความพร้อมของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพ นักศึกษามีในระดับปานกลาง ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่มีในระดับปานกลางเช่นกัน คือสามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาความรู้ได้ ส่วนภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อยทุกสาขาวิชา ส่วนในเรื่องของระยะเวลาการฝึกงาน (200 ชั่วโมง) นั้นคิดว่าเหมาะสมและเพียงพอกับนักศึกษาระดับนี้แล้ว ถ้าได้ฝึกตรงสาขาที่เรียนอย่างแท้จริง

บทสัมภาษณ์ อูชา แก้วศิลป์

หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของ อาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่
 การดำเนินงานในเรื่องนี้มีการปฏิบัติ แต่อยู่ในส่วนความรับผิดชอบของสถาบันฯ โดยมอบให้คณะบริหารธุรกิจของสถาบันฯเป็นผู้ปฏิบัติ และวิทยาเขตแต่ละแห่งในฐานะผู้ใช้หลักสูตรจะส่งตัวแทนฝ่ายวิชาการ เข้าร่วมวางแผนดำเนินการแต่ละครั้ง และแต่ละครั้งก็มีการเชิญหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนสถานประกอบการของ รัฐของเอกชน และนักการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมตรงจุดนี้ทุกครั้ง เพราะฉะนั้นการปฏิบัติในขั้นนี้วิทยาเขตจึงไม่ได้ดำเนินการโดยเฉพาะ แต่เป็นวิธีดำเนินงานร่วมกัน
2. ในการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ในแต่ละสาขาวิชา วิทยาเขตของท่านมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร
 สำหรับนโยบายและเป้าหมายในส่วนของวิทยาเขตเองนั้น จะมองที่ปรัชญาสถาบันเป็นพื้นฐานก่อน จากนั้นก็มุ่งมาที่ตลาดแรงงานปัจจุบันว่า เขาต้องการความรู้ความสามารถนักศึกษาทางด้านใดเป็นพิเศษ และก็จะต้องกำหนดการดำเนินงานให้สนองต่อตลาดแรงงานให้ได้มากที่สุด ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมา ก็คือ การศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นของนักศึกษา และการจัดการศึกษาให้ครบวงจรของสายวิชาชีพกรรมาให้มากที่สุด

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯหรือไม่ เพียงใด

ถ้าพูดถึงหลักความเป็นจริงแล้ว คิดว่ายังไม่เป็นไปตามความต้องการของสังคมทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะในแง่ของความทันสมัยตามสภาพปัจจุบัน ความซ้ำซ้อนบางรายวิชาที่เป็นอยู่ ความหลากหลายในการเลือกเรียนเหล่านี้เกิดขึ้นกับสาขาเลขานุการ คอมพิวเตอร์ การโฆษณาที่เห็นชัด และอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญเราเป็นสถาบันที่มีหลายวิทยาเขต มักจะขาดความอิสระในการดำเนินงานงบประมาณที่จำกัด ซึ่งทำให้แนวทางการพัฒนาค่อนข้างจำกัด แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน ส่วนหนึ่งที่นักศึกษาของเรามีความรู้ในเชิงปฏิบัติ มีทักษะในสาขาที่เรียน

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมในด้านครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคาร-สถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนแหล่งฝึกงาน ก่อนจัดทำหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาหรือไม่
- ในส่วนนี้วิทยาเขตมีการปฏิบัติเหมือนกัน แต่ปฏิบัติเท่าที่จำเป็นในบางครั้งที่จะขอเปิดสาขาใหม่เป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น และที่ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจากบางครั้งเป็นนโยบายสถาบันฯให้ทุกวิทยาเขตเปิดสอน จึงทำให้ไม่ได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้ล่วงหน้า

5. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ แต่ละสาขาวิชา ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมกับไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และท่านคิดว่าความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการหรือไม่ เพียงใด

โครงสร้างหลักสูตรกำหนดหน่วยกิตรวมและหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชาให้แต่ละสาขาวิชาได้เรียนเหมาะสมแล้ว เป็นไปตามความต้องการของสังคมและการนำไปฝึกงาน ส่วนเรื่องเนื้อหาก็คิดว่ามีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่มจะมีเพียงบางสาขาเท่านั้นที่จะต้องปรับบางส่วนในเนื้อหาให้หลากหลายยิ่งขึ้น มีความทันสมัยและ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานจริง ๆ เช่น สาขาวิชาการโฆษณา นักศึกษาที่จบแล้วมีความรู้ทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบันเท่าที่ควร สาขาคอมพิวเตอร์

นักศึกษาส่วนใหญ่มีแต่ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติงานจริง ๆ ในระดับสูงไม่ค่อยได้ เป็นต้น แต่เรื่องนี้ก็มีการพิจารณากันแล้ว ส่วนความเหมาะสมในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้ ผูกงานคิดว่าเหมาะสมและเพียงพอแล้ว เพราะนักศึกษาของเราส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้มาบ้างแล้วในระดับ ปวช. และสนองความต้องการของสถานประกอบการได้ในระดับทำงานเชิงปฏิบัติที่ใช้ทักษะในสาขาวิชาโดยตรง

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่จัดทำขึ้นมาใช้แล้วหรือไม่

การประเมินผลอย่างเป็นขั้นเป็นตอนหรือเต็มรูปแบบนั้น วิทยาเขตไม่ได้จัดทำ แต่ที่มีการจัดทำจะเป็นลักษณะไม่เป็นทางการ นั้นหมายถึงจัดประชุมหรือร่วมกันระหว่างผู้ใช้กับผู้บริหารวิทยาเขตมากกว่า และในส่วนของสถาบันฯ ก็ไม่ได้จัดทำอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเหมือนกัน

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

แม้ว่าวิทยาเขตจะได้กำหนดให้มีนโยบายจัดฝึกงาน แต่ในการปฏิบัติอยู่ขณะนี้ ยังไม่ค่อยชัดเจน เพราะถือว่าการฝึกงานเป็นส่วนประกอบของหลักสูตร เท่านั้น ดังนั้นนโยบายหลักที่ปฏิบัติอยู่ก็จะ เน้นให้นักศึกษาทุกคนได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติจริง นอกวิทยาเขต และปรับตัวอยู่ในสังคมได้เท่านั้น ส่วนเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาเรียนกับที่ ต้องนำไปฝึกงานก็ไม่ได้ เน้นมากนัก เพราะเด็กส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาตั้งแต่ระดับ ปวช. แล้ว ส่วนอาจารย์นิเทศก์ถ้ามีก็จำเป็นต้องมาจากสาขาวิชาที่นักศึกษาไปฝึก เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลจริงจากการฝึกงานของนักศึกษา

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบการฝึกงานของนักศึกษาชั้น วิทยาเขตมอบหมายให้แผนกวิชาดูแลโดยตรงโดยมีคณะวิชา ฝ่ายวิชาการ และผู้อำนวยการรับผิดชอบโดยตรงอีกระดับหนึ่ง ส่วนการจัดในรูปคณะกรรมการหรือคณะทำงานยังไม่มี ซึ่งงานการปฏิบัติจริงน่าจะเป็นลักษณะนี้ เพราะจะทำให้การปฏิบัติคล่องตัวมากขึ้น

3. งานการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

ในชั้นนี้ วิทยาเขตมีการปฏิบัติส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดค่าให้นักศึกษาติดต่อที่ฝึกงานด้วยตนเอง กำหนดระยะเวลาให้หาที่ฝึกงานและจัดสมุดบันทึกการฝึกงานให้กับนักศึกษาเท่านั้น ส่วนการปฏิบัตินอกเหนือจากนี้ ก็อาจจะมีบางแผนกวิชาที่จะละเอียดชัดเจนมากขึ้น ในแต่ละชั้นการดำเนินงาน ส่วนเรื่องการประสานงานกับสถานประกอบการที่ผ่านมายังไม่มีโดยตรงในเรื่องการจัดฝึกงาน เพราะบุคลากรของเรามีน้อยที่จะดูแลในเรื่องนี้โดยตรง

ชั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

การประสานงานของบุคลากรภายในของวิทยาเขตนั้น จะใช้วิธีแจ้งให้ทราบทางหนังสือเวียน หรือโทร.คุยกับหัวหน้างานมากกว่า ส่วนการจัดประชุมอย่างเป็นทางการนั้น ยังไม่มีปฏิบัติและก็ยังไม่มีการแต่งตั้งผู้ร่วมรับผิดชอบการฝึกงานอย่างเป็นทางการด้วย เพราะแผนกดูแลอย่างเต็มที่อยู่แล้วในเรื่องนี้

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

วิทยาเขตได้กำหนดไว้แล้ว ว่าให้นักศึกษาติดต่อเอง ดังนั้นในปฏิบัติครั้งนี้ นักศึกษารับผิดชอบทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มติดต่อที่ฝึกงาน เมื่อติดต่อได้แล้วก็ทำหนังสือออกจากวิทยาเขตเพื่อขอความอนุเคราะห์อย่างเป็นทางการ เมื่อได้รับการตอบรับก็จะทำหนังสือส่งตัวไปยื่นและรายงานตัวขั้นสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง และที่วิทยาเขตมีการปฏิบัติงานขั้นนี้ คือ กำหนดให้นักศึกษาแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์ที่ดูแลได้รับทราบเท่านั้น สำหรับเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนของผู้บริหารในเรื่องนี้ยังมีค่อนข้างน้อย งบประมาณเพื่อใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ วิทยาเขตไม่มี

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

การนิเทศนักศึกษาอย่างเป็นทางการไม่มีปฏิบัติ จะมีก็ต่อเมื่อสถานประกอบการแจ้งมาว่านักศึกษาที่ไปฝึกงานมีปัญหา วิทยาเขตจึงจะส่งอาจารย์ไปดูในแต่ละครั้งเท่านั้น และส่วนใหญ่นักศึกษาของเราไม่ค่อยมีปัญหาในการฝึกงาน จึงไม่ได้จัดนิเทศอย่างจริงจัง

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การประเมินผล วิทยาเขตจะเน้นประเมินเป็น 2 ส่วน คือ คุณสมบัตินักศึกษาผู้ฝึกงาน คุณสมบัตินักศึกษาเกี่ยวกับปฏิบัติงานเท่านั้น ดังนั้นเกณฑ์ที่ใช้ก็คิดว่าเหมาะสมแล้ว และมีความยุติธรรมด้วย ใจเนืองของการตัดสินใจ ผู้กำหนดเกณฑ์นั้น วิทยาเขตมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของคณะวิชา ส่วนผู้ประเมินคือสถานประกอบการ ส่วนระยะเวลาของการฝึกงาน 200 ชั่วโมงนั้น นับว่าเหมาะสมและเพียงพอแล้ว เพราะเป็นการฝึกแบบต่อเนื่องช่วงปิดภาคเรียน ส่งผลให้นักศึกษาได้รับความรู้ทักษะ ตลอดจนประสบการณ์ตรงอย่างแท้จริง

บทสัมภาษณ์ นายเคชะ ลมูลพันธ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ วิทยาเขตพัฒนศึกษาพระนคร

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่

การจัดทำหลักสูตรของสถาบันฯ โดยทางปฏิบัตินั้น เรามีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การวางแผนในขั้นต้น สถาบันฯให้ความสำคัญในเรื่องความต้องการของสังคมตั้งแต่ผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และแหล่งประกอบการ โดยในส่วนของผู้เรียนเรามองในด้านการจัดประสบการณ์ที่จำเป็นที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ ส่วนแหล่งประกอบการนั้นแน่นอนในฐานะที่สถาบันฯเราเป็นแหล่งผลิตก็จำเป็นต้องพยายามสนองต่อความต้องการของแหล่งประกอบการหรือตลาดแรงงานให้ได้มากที่สุด ส่วนการดำเนินงานในขั้นวางแผนนั้น สถาบันฯได้เชิญตัวแทนของวิทยาเขตระดับฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะบริหารธุรกิจ รวมทั้งตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาของสถาบันฯ เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางหรือให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร สำหรับวิทยาเขตเราถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติหรือใช้หลักสูตร ก็ได้ให้ความร่วมมือกับสถาบันฯ อีกทางหนึ่งโดยทำการหาข้อมูลหรือศึกษาความต้องการจากผู้สอน นักศึกษา โดยเฉพาะที่ผ่านการฝึกงานแล้ว และบางครั้งจากแหล่งฝึกงานโดยตรง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้เสนอให้กับสถาบันฯได้รับทราบและนำเข้าพิจารณาร่วมกัน

2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตของ ท่านมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดทำหลักสูตร สิ่งที่เรา mong นั้น เป้าหมายหลักอยู่ที่ความต้องการของตลาดแรงงาน เพราะปัจจุบันเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว ในฐานะที่เราเป็นแหล่งผลิตก็จำเป็นต้องผลิตให้สอดคล้องและสนองต่อความต้องการตลาดแรงงานได้มากที่สุด โดยดูว่าขณะนี้ตลาดต้องการนักศึกษาที่มีคุณสมบัติในด้านใดบ้าง และเราควรจะเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ในด้านใดบ้าง โดยมองควบคู่กันไป และการดำเนินงานในส่วนนี้จะต้องให้สนองต่อปรัชญาและความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้วยเป็นหลัก

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

สำหรับในเรื่องนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ในแง่ของความสอดคล้องกับปรัชญาและความมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนตัวแล้วเห็นว่าได้สนองในระดับหนึ่งแล้ว ในด้านความรู้ทักษะที่มีในสาขาวิชา เพราะการจัดทำหลักสูตรแต่ละครั้งเราจะนำปรัชญาของสถาบันมา เป็นเป้าหมายหลักอยู่แล้ว และถึงแม้ว่าจะไม่ได้ตามความมุ่งหมายก็ตาม แต่จะเห็นว่านักศึกษาของเราที่จบไปส่วนใหญ่นองความต้องการของตลาดแรงงานได้เป็นที่พอใจเกือบทุกสาขาวิชาที่ว่าได้ เว้นแต่บางสาขาเท่านั้นที่ยังได้เป็นไปตามความคาดหวังมากนัก เช่น สาขาวิชาเลขานุการอันที่จริงนักศึกษาสาขา นี้จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษมากกว่าสาขาอื่น จึงจะเท่าเทียมกับสถาบันอื่น ๆ ที่เปิดสอนด้านเลขานุการ และสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจอีกสาขาหนึ่ง ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความรู้และการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์ไม่มากเท่าที่ควร อันที่จริงถ้าเรียนตรงสาขานักศึกษาจะต้องทำงานคอมพิวเตอร์ได้สูงกว่าสาขาอื่น ๆ เช่นกัน

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร ในด้านต่อไปนี้ก่อนหรือไม่ เช่น ครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ และแหล่งฝึกงาน
- การสำรวจความพร้อมก่อนวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของเราได้มีการจัดทำอย่างเป็นระบบอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นที่นี้จึงเน้นให้ครู-อาจารย์ออกไปฝึกอบรมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และในสาขาวิชาที่ตลาดแรงงานต้องการสูง เพื่อเสริมประสบการณ์ความรู้ที่ใหม่และทันสมัยตลอดเวลา แต่ถึงอย่างไรก็ตามเรายังคงจะพบปัญหาในด้านบุคลากรขาดแคลนตลอดเวลา โดยเฉพาะสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ส่วนแหล่งฝึกงานสำหรับนักศึกษาเราไม่ได้มีการสำรวจ เพราะเรามีนโยบายให้นักศึกษาหาสถานที่ฝึกงานด้วยตัวเองอยู่แล้ว
5. โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และท่านคิดว่าสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด
- การกำหนดเนื้อหาวิชาและจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาในโครงสร้างของหลักสูตร สายวิชาบริหารธุรกิจ ระดับ ปวส. นั้น มีความเหมาะสมสามารถสนองความต้องการของสังคม และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานได้เกือบทุกสาขาวิชา ทั้งนี้เพราะ ก่อนจัดทำหลักสูตรแต่ละครั้ง เราก็ได้ศึกษาข้อมูลด้านความต้องการของสังคมในขั้นต้นแล้ว แต่ก็จะมีเพียงบางสาขาวิชาเท่านั้นที่คิดว่า จะต้องปรับรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น เช่น สาขาเลขานุการและคอมพิวเตอร์ ซึ่งสองสาขาวิชานี้ยังมีบางรายวิชาขาดความหลากหลาย ความทันสมัย และเข้าช้อนกับปวช. ที่สำคัญสาขาเลขานุการต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากกว่าสาขาอื่น ๆ วิชาไหนไม่จำเป็นตัดออก ส่วนสาขาคอมพิวเตอร์นักศึกษาต้องได้เรียนรู้ให้สามารถปฏิบัติงานได้จริงในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่ เช่น เขียนโปรแกรมได้ เป็นต้น นอกจากนี้ก็เห็นว่าการจัดให้นักศึกษาฝึกงาน 200 ชั่วโมง หลังจากศึกษารายวิชาแล้ว 2 ภาคเรียน มีความเหมาะสมและเพียงพอที่จะนำวิชาความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ได้ ทั้งนี้เพราะนักศึกษา

ทุกคนมีพื้นฐานทางด้านวิชาชีพมาตั้งแต่ระดับ ปวช.แล้วด้วย คือเป็นลักษณะของการ เรียนรู้แบบต่อเนื่อง จึงทำให้นักศึกษามีความพร้อมในจุดนี้ ส่วนความสอดคล้องนั้นคิดว่า สอดคล้องในระดับของการใช้ทักษะปฏิบัติงาน เช่น พิมพ์ดีด รับ-ส่งหนังสือ บ้อนข้อมูล จัดเอกสาร ส่วนด้านความคิดริเริ่มยังมีน้อย

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดทำให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ได้จัดทำขึ้นมาไว้ แล้วหรือไม่

ในเรื่องของการประเมินผลหลักสูตร ที่ผ่านมาเราจัดทำบ้างในบางสาขา วิชาเท่านั้น แต่ไม่ได้วางระบบการปฏิบัติไว้ชัดเจน ในเรื่องของเวลาและขั้นตอนใน การประเมิน และในส่วนของสถาบันก็เช่นกัน ซึ่งหน้าที่ตรงนั้นสถาบันฯต้องดำเนินการ จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เพื่อจะได้ ทราบปัญหาหรือข้อบกพร่องที่แท้จริง เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน แต่ปัจจุบันยัง ไม่ได้จัดทำเป็นกระบวนการที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจจะมองในด้านความพร้อมของการปฏิบัติ หรือการวางแผนในขั้นต้นแล้วก็ได้ จึงไม่จำเป็นต้องจัดบ่อยครั้งก็เป็นไปได้

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการ ดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้อง นำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะ ไปฝึกงานหรือไม่

ในเรื่องการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานมีปฏิบัติ แต่ยังไม่ค่อย ชัดเจน เพราะให้ความสำคัญในบางเรื่องเท่านั้นไม่เป็นกระบวนการ อีกประการหนึ่ง การปฏิบัติไม่ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและถือว่าการฝึกงานเป็นเพียงส่วนหนึ่งของ หลักสูตรที่กำหนดให้ฝึกเท่านั้น การดำเนินงานยังเป็นอิสระขึ้นอยู่กับความพร้อม แต่อย่างไรวิทยาเขตก็ตามมุ่งหมายที่จะให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้โลกภายนอกก่อน

ไปทำงานจริง ที่สำคัญจะต้องได้รับประสบการณ์สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนส่วนหนึ่ง ส่วนเรื่องเนื้อหาที่นักศึกษาเรียนก็คงสอดคล้องกับที่จะนำไปฝึกงานอยู่แล้ว ถึงแม้จะไม่ได้เรียนตรงนี้เป็นพิเศษก็ตาม แต่นักศึกษาทุกคนก็ได้เรียนผ่านระดับ ปวช. มาแล้ว ความพร้อมย่อมมีอยู่เป็นพื้นฐาน สำหรับเรื่องอาจารย์นิเทศก์การฝึกงานนั้น วิทยาเขต ยังไม่ได้แต่งตั้งให้ดูแลนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะอาจารย์มีไม่เพียงพอและมีภาระงานมาก เกี่ยวกับการสอบคัดเลือกนักศึกษาใหม่ ซึ่งทางปฏิบัติถือว่ามีความจำเป็นและ อาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนประจำในแผนกวิชาที่มีนักศึกษาไปฝึกงาน เพราะจะทำให้รู้จักและทราบถึงประวัติและพฤติกรรมของนักศึกษาที่ตนดูแลด้วย

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดการฝึกงาน ปัจจุบันวิทยาเขตเราไม่ได้มีองค์กรดำเนินงานในรูป คณะกรรมการแต่อย่างไร แต่วิทยาเขตจัดให้คณะวิชาดูแลรับผิดชอบโดยตรงและมีแผนกวิชาประสานงานร่วมกัน และมีฝ่ายวิชาการและฝ่ายแนะแนวช่วยประสานงานให้ อีกทางหนึ่งในบางครั้ง

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในขั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่าง วิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

การปฏิบัติงานในส่วนนี้ วิทยาเขตจะกำหนดให้คณะบริหารธุรกิจดูแลโดย ให้นักศึกษาเป็นผู้ติดต่อและหาสถานที่ฝึกงานเอง จัดให้มีอาจารย์นิเทศก์ดูแลการฝึกงาน กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาต่อหาสถานที่ฝึกงาน จัดสมุดบันทึกการฝึกงานแต่ละวัน เท่านั้น ส่วนเรื่องการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดฝึกงานที่ผ่านมา ยังไม่ได้จัดทำอย่าง ชัดเจนหรือเป็นระบบ ในเรื่องการประสานงานกับสถานประกอบการจะมีบ้างในบางครั้งที่จำเป็นเท่านั้น แต่โดยตรงเกี่ยวกับการฝึกงานยังไม่มี ส่วนใหญ่จะปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ แต่สรุปแล้วมีน้อยมาก การปฏิบัติที่ผ่านมาจะพูดคุยกันทาง โทรศัพท์กับผู้ดูแลนักศึกษาโดยตรงเท่านั้น

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษาใน
ดำเนินการอย่างไร

การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขต มีปฏิบัติค่อนข้างน้อยมาก เพราะเราไม่ได้แต่งตั้งบุคลากรฝ่ายอื่นช่วยดำเนินการ ความรับผิดชอบตรงนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของทางคณะวิชาโดยตรงอยู่แล้ว บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จึงมีส่วนเกี่ยวข้องน้อย จะมีก็เฉพาะฝ่ายวิชาการที่ต้องทำเรื่องผ่านในแต่ละชั้น การประสานงานส่วนนี้ก็จะ เป็นลักษณะผ่านเรื่องให้ทราบเท่านั้น

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

ในส่วนของวิทยาเขตจะกำหนดให้นักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ตั้งแต่ทำเรื่องขอความอนุเคราะห์ เพื่อได้รับความอนุเคราะห์แล้วก็ทำเรื่องส่งตัว และ ไปยื่นหนังสือส่งตัวรายงานเข้าปฏิบัติเองนักศึกษปฏิบัติทั้งหมด และการดำเนินงานใน ชั้นนี้ วิทยาเขตได้จัดปฐมนิเทศให้นักศึกษาก่อนฝึกงาน นอกจากนี้ก็ยังมี การแจ้ง รายละเอียดตามที่ฝึกงานให้อาจารย์นิเทศก์ทราบ และประกาศรายชื่อสถานประกอบการ ที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานให้ทุกแผนกวิชาทราบ และการจัดการศึกษาโดยทั่วไปผู้บริหาร ระดับสูงยังให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณและสิ่ง อำนวยความสะดวกแทบจะไม่มีเลย ทั้งนี้เพราะการจัดการฝึกงานยังไม่ได้จัดให้เป็น โครงการที่สำคัญของวิทยาเขตโดยเฉพาะ และถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้โลกของงานภายนอกเพิ่มขึ้นเท่านั้น

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการ
อย่างไร

เรื่องการนิเทศและติดตามการฝึกงาน วิทยาเขตเรามีการจัดทำแต่เป็น บางครั้ง เฉพาะกรณีที่นักศึกษาฝึกงานมีปัญหา เท่านั้น เนื่องจากทั่วไปงานส่วนนี้เราขาด

บุคลากร เนื่องจากช่วงการนี้เทศตรงกับ การสอบคัดเลือกอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลา จึงทำให้การนี้เทศไม่ได้จัดเป็นระบบต่อเนื่อง เหมือนที่อื่นที่มีการจัดนักศึกษาฝึกงาน ความจริงเรื่องนี้สำคัญมากแต่เนื่องด้วยอาจารย์ทุกคนมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา จึงทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของการจัดฝึกงานอย่างแท้จริงว่ามีอะไรบ้าง

ชั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การประเมินผลของวิทยาเขต จะเน้นทั้งคุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานเป็นสำคัญ โดยคะแนนเต็มจะเท่ากับ 100 และแต่ข้อคะแนนสถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เอง และมอบหมายให้สถานประกอบการเป็นผู้ประเมินผลทั้งหมด และคิดว่าเกณฑ์ที่วิทยาเขตใช้อยู่ขณะนี้แบบผ่าน/ไม่ผ่าน มีความเหมาะสมที่สุด งานแง่ของการปฏิบัติตราบอดที่นักศึกษาเป็นผู้หาที่ฝึกงานด้วยตนเอง เพราะเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้กับนักศึกษาทุกคน ในกรณีที่วิทยาเขตหรือสถาบันไม่ได้จัดสถานที่ฝึกงานให้กับนักศึกษาได้ นักศึกษาก็จะไปฝึกงานกับญาติหรือคนรู้จัก อาจทำให้ผลการประเมินคาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมของนักศึกษาในด้านความรู้ทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพนั้น คิดว่านักศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติงานที่ใช้ความรู้ทักษะเป็นส่วนใหญ่ ความรู้ในด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่อยู่ในระดับปฏิบัติงานขั้นพื้นฐานได้ และด้านภาษาอังกฤษยังอยู่ในระดับน้อยทุกสาขาวิชา สำหรับระยะเวลาของการฝึกงานตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 200 ชั่วโมงนั้น มีความเหมาะสมและเพียงพอแล้วในระดับ ปวส. ที่ฝึก

ในช่วงปิดภาคเรียน เพราะการฝึกมีระยะเวลาต่อเนื่องเป็นช่วงปิดเทอม การดูแล
นักศึกษาย่อมสะดวกกว่าเปิดเทอม ที่สำคัญสามารถทราบผลการประเมินจากผู้ประกอบการ
และแจ้งให้นักศึกษาทราบได้

บทสัมภาษณ์ นางสาว อุ๋นใจ ลิมตระกูล

หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตพิษณุโลกพระนคร

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่

การดำเนินงานในส่วนนี้ สถาบันได้มีการปฏิบัติส่วนหนึ่งในฐานะที่เราเป็นผู้ปฏิบัติหรือใช้หลักสูตรตามที่สถาบันมีนโยบายให้เปิดสอน ทั้งนี้ เพื่อศึกษาหาข้อมูลขั้นต้นในเวลาที่มีการประชุมวางแผนจัดทำหลักสูตรร่วมกัน และที่ปฏิบัติผ่านมาจากวิทยาเขตของเราจะใช้ข้อมูลจากศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน รวมถึงอาจารย์ผู้สอนและแหล่งประกอบการที่มีการติดต่อกัน ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด และในส่วนของสถาบันเองในฐานะเป็นผู้วางนโยบายหลักก็ได้ศึกษาความจำเป็นทั้งด้านผู้เรียน แหล่งประกอบการควบคู่กันไป ที่สำคัญคือเรื่องของความรู้ทักษะที่จะจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้อะไร และสนองต่อความต้องการของสังคมได้ โดยทางปฏิบัติของสถาบันฯได้เชิญผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน คณะบริหารการศึกษาของสถาบันฯ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรด้วย เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลหลากหลายที่จะประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตร

2. ในการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตของท่านมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

ถ้าพูดถึงนโยบายและเป้าหมายของหลักสูตร สายวิชาบริหารธุรกิจนั้น ในมุมมองส่วนตัวนั้น วิทยาเขตให้ความสำคัญในเรื่องตลาดแรงงานเป็นอันดับแรก แต่ทั้งนี้ ก็จะต้องมีความสอดคล้องหรือเป็นไปตามปรัชญาของสถาบันฯเป็นสำคัญ โดยดูว่าปรัชญา

กำหนดไว้อย่างไร และเราควรจะดำเนินการอย่างไร ที่จะให้เกิดความสอดคล้องได้มากที่สุด นอกจากมีนโยบายและเป้าหมายของเรายัง เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่ว่าจะระดับ ปวส. หรือปริญญาตรี ซึ่งสถาบันฯของเราทำการเปิดสอนในลักษณะครบวงจรอยู่แล้ว

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

ในประเด็นนี้ โดยความเห็นนั้น คิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคมแล้ว เป็นส่วนใหญ่ งานแง่ของคุณภาพของนักศึกษาที่จบไป ความสนใจหรือความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาของเราก็มีอยู่ในระดับสูงเกือบทุกสาขาวิชา ส่วนงานแง่ของความสอดคล้องนั้น แน่แน่นอนจะต้องสอดคล้องกับปรัชญา แต่คงไม่ได้ทั้งหมด อยู่ในระดับค่อนข้างมากแล้ว ในขณะที่คือนักศึกษาทุกสาขาปฏิบัติงานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่พอใจของตลาดแรงงาน เป็นต้น

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร ในด้านต่อไปนี้ก่อนหรือไม่ เช่น ครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ และแหล่งฝึกงาน

การสำรวจความพร้อมวิทยาเขตของเรา มีการสำรวจเท่าที่จำเป็น เช่น ความพร้อมในด้านครู-อาจารย์และนักศึกษา ส่วนเรื่องของแหล่งฝึกงานไม่ได้สำรวจเลย เพราะคิดว่าปัญหาไม่ชัดเจนนี้ สำคัญอยู่ที่งบประมาณเท่านั้น จะสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นได้ แต่สถาบันฯเรามีหลายวิทยาเขตจะรอเพียงงบประมาณของสถาบันฯอย่างเดียวก็ปฏิบัติอะไรไม่ค่อยได้ เช่น จ้างครูเพิ่ม ซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่ม เป็นต้น และที่ผ่านมาเราจะเจอปัญหาในเรื่องบุคลากรที่จะทำหน้าที่สอนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะงานสาขาวิชาที่แรงงานต้องการครู เช่น คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เป็นต้น ที่ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านงานคอมพิวเตอร์โดยตรง ซึ่งก็จำเป็นต้องวางแผนในเรื่องนี้กันเป็นพิเศษเพื่อให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด

5. โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และท่านคิดว่าสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด

โครงสร้างหลักสูตร ปี พ.ศ. 2530 นั้น ได้จัดจำนวนหน่วยกิตรวมและหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาให้แต่ละสาขาวิชาได้เรียนเหมาะสมแล้ว ไม่มากหรือน้อยเกินไป และสำหรับเนื้อหานั้นคิดว่ามีบางสาขาวิชาต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยนำวิชาที่จำเป็นในภาวะปัจจุบันเข้ามาแทน จัดวิชาเลือกมากขึ้น เพื่อให้โอกาสนักศึกษา และควรให้เนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัยสนองความต้องการของผู้เรียนได้จริง อย่างเช่น สาขาวิชาเลขานุการเรียนภาษาให้มากขึ้น เรียนชวเลขน้อยลง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์เรียนรู้ให้เกิดความชำนาญในสาขามากขึ้น สามารถเขียนโปรแกรมได้ เป็นต้น สำหรับความเหมาะสมของการนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานนั้นดีมากแล้ว สำหรับการเรียน 2 ภาคการศึกษา และก็มีความสอดคล้องกับสถานประกอบการมากพอสมควร ในด้านการปฏิบัติงานที่นักศึกษาบางสาขาทำได้

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ได้จัดทำขึ้นมาใช้แล้วหรือไม่

การประเมินหลักสูตรที่จัดกระทำอย่างเป็นระบบนั้น วิทยาเขตไม่ได้มีการปฏิบัติ เพราะถือว่าในส่วนนี้สถาบันฯ เป็นผู้ดำเนินการ โดยศึกษาข้อมูลไปจากวิทยาเขตแต่ละแห่งที่เป็นผู้ชี้ และในส่วนสถาบันฯ เองยังไม่ได้จัดประเมินเป็นระบบชัดเจน ดังนั้นที่วิทยาเขตปฏิบัติจึงเป็นรูปของการปรึกษาหารือในปัญหาที่พบ เพื่อเสนอให้สถาบันทราบ

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

ในเรื่องนโยบายจัดฝึกงานนั้น วิทยาเขตเรามีอยู่แล้ว แต่ถ้าจะพูดถึงกระบวนการปฏิบัติจริง ๆ นั้น ก็คงยังไม่ชัดเจนหรือเป็นระบบเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ประการที่จะเอื้อให้เกิดดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่แล้วนโยบายที่เราได้กำหนดไว้ก็จะเป็นเรื่องหลัก ๆ เท่านั้น อย่างน้อย ๆ ให้เด็กของเราได้มีโอกาสไปฝึกงานนอกวิทยาเขตเป็นเพียงพอแล้ว สำหรับการพิจารณาเรื่องเนื้อหาวิชาที่จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้นั้น เราปฏิบัติอยู่แล้วโดยดูว่าวิชาไหนมีความจำเป็นต้องให้เรียนรู้อีก นั่นคือดูความเหมาะสมในเรื่องของการจัดเนื้อหาวิชาที่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำไปใช้ฝึกงาน ส่วนเรื่องอาจารย์นิเทศก์ความเห็นส่วนตัวคิดว่า การฝึกงานวิทยาเขตต้องจัดให้มีและควรอยู่ในสาขาวิชาที่นักศึกษาไปฝึกงานด้วย

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

วิทยาเขตยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ขณะนี้ที่ดำเนินการอยู่คือ คณะบริหารธุรกิจ และมอบหมายให้แผนกวิชาต่าง ๆ ดูแลรับผิดชอบโดยตรงอีกส่วนหนึ่ง ส่วนนโยบายหลักจะอยู่ที่คณะ โดยมีผู้อำนวยการและฝ่ายวิชาการบังคับบัญชาอีกชั้นหนึ่ง เท่านั้น

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

ในการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้คณะวิชาดูแลทั้งหมด โดยวิทยาเขตมีการดำเนินงานดังนี้ คือ ให้นักศึกษาติดต่อฝึกงานด้วยตนเอง จัดให้มีอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งก็ไม่ได้ทำกันเป็นระบบเท่าไร นิเทศกันบางครั้งหรือสัมนิเทศมากกว่า เนื่องจากกำหนดระยะเวลาที่ฝึกงาน วิทยาเขตเรายังไม่พร้อมในเรื่องของบุคลากรนิเทศฝึกงานก็อาจกล่าวได้ นอกจากนี้ยังจัดสมุดบันทึกเวลาการฝึกงานให้นักศึกษาเท่านั้น สำหรับการประสานงานมีการปฏิบัติน้อยมาก เฉพาะในบางครั้งที่จำเป็น เช่น นักศึกษามีปัญหาการฝึกงานแล้วแจ้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบ เป็นต้น ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ไม่มีและการปฏิบัติจะใช้วิธีโทรศัพท์หรือไปพบด้วยตนเองกับหัวหน้างานโดยตรง

ชั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักเรียน ดำเนินการอย่างไร

การจัดประสานงานของบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ภายในวิทยาเขตมีน้อยมากที่สำคัญยังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ร่วมปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการให้ชัดเจน หรือทำเป็นหนังสือแจ้งให้ทราบ เพราะในทางปฏิบัติเราเห็นว่าได้มอบหมายให้คณะวิชากับแผนกวิชาดูแลรับผิดชอบงานทั้งหมดโดยตรงอยู่แล้ว ซึ่งภาระงานในส่วนนี้ จึงอยู่ที่คณะบริหารธุรกิจดำเนินการ แต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ซึ่งความจริงแล้วการจัดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องช่วยงานส่วนนี้ได้ช่วยก็ น่าจะประโยชน์มากยิ่งขึ้น ความสะดวกในการปฏิบัติก็จะมีมากขึ้นเช่นกัน

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษา^{นั้น} มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

วิทยาเขตมอบหมายให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้ที่จะไปฝึกงาน โดยในขั้นต้นจะต้องติดต่อที่ฝึกงานให้ได้ก่อน จากนั้นจึงให้วิทยาเขตออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานประกอบการ และเมื่อตอบรับแล้ว นักศึกษาถึงจะทำหนังสือส่งตัวไปยื่น พร้อมรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง และในขั้นของการดำเนินงานที่วิทยาเขตปฏิบัติอยู่ ได้แก่ จัดประชุมนิเทศศึกษาก่อนไปฝึก ประกาศรายชื่อสถานประกอบการให้นักศึกษาทราบ ให้นักศึกษาแจ้งที่ฝึกงานให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบ ประชุมนักศึกษาระหว่างฝึกงานในบางครั้งที่มีปัญหา เว้นแต่ส่งนักศึกษาไปฝึกงานยังไม่ได้ปฏิบัติ สำหรับในเรื่องของการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงในเรื่องนี้มีน้อยมาก โดยเฉพาะด้านงบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นยังไม่มี งบประมาณที่วิทยาเขตได้รับค่อนข้างจำกัดต้องนำไปบริหารงานอื่น ๆ ที่จำเป็นมากกว่า ซึ่งในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้วเรามีค่าใช้จ่ายอยู่เหมือนกัน เช่น เวลาที่มีการนิเทศฝึกงาน เป็นต้น

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

ส่วนใหญ่นเรื่องการนิเทศ จะปฏิบัติครั้งเดียวช่วงท้ายของการฝึกงานของนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์มีเวลาจำกัดในช่วงปิดภาคเรียน เมื่อนิเทศแล้วจะรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาตามสายงานได้รับทราบ แต่ปัจจุบันการนิเทศเรายังไม่ได้จัดทำอย่างต่อเนื่อง เพราะอาจารย์มีไม่เพียงพอ และที่สำคัญอาจารย์แต่ละท่านมีภาระงานมากเหลือเกิน เวลาจำกัดโดยเฉพาะช่วงเด็กออกฝึกงาน อาจารย์ก็ต้องดูแลงานสอบคัดเลือกนักศึกษาใหม่ จึงทราไม่เห็นสะดวกที่จะออกไปนิเทศนักศึกษาอย่างจริงจัง

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การประเมินผล มีการประเมินในเรื่องของคุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัตินในการปฏิบัติงานควบคู่กันไป โดยเกณฑ์ที่ใช้จะเป็นแบบผ่าน/ไม่ผ่าน ซึ่งคิดว่าจะมีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะการฝึกงานไม่จำเป็นต้องให้มีหน่วยกิต ซึ่งคิดว่าจะมีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะทุกคนจะได้รับผลจากการประเมินที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันมากที่สุด สำหรับผู้รับผิดชอบคือคณะวิชาบริหารธุรกิจกับฝ่ายวิชาการผู้ประเมินคือสถานประกอบการ

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมของนักศึกษาในด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพจัดอยู่ในระดับค่อนข้างดี เพราะทุกคนเรียนในระดับ ปวช. มีพื้นฐานความรู้อยู่แล้วในระดับหนึ่ง ส่วนความรู้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ๆ ในระดับปานกลาง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยเกือบทุกสาขาวิชา ส่วนเรื่องระยะเวลาการฝึกงาน 200 ชั่วโมง น่าจะเพียงพอแล้วในระดับนี้ เพราะวิทยาเขตจัดให้ในช่วงระยะเวลาตลอดช่วงปิดภาคเรียน นักศึกษามีโอกาสได้รับฝึกประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

บทสัมภาษณ์ นางเทียมจันทร์ กาญจนวิจิตร

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตบึงพระมิตร มหาเมฆ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของ อาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

ปัจจุบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันที่มีวิทยาเขตในสังกัดอยู่มาก ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด ดังนั้นในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากหลาย ๆ ฝ่าย อย่างเช่น ในการวางแผนเพื่อจัดทำหลักสูตรในระดับปวส. บริหารธุรกิจ ไม่ว่าสาขาวิชาใดก็ตาม เรามีการปฏิบัติร่วมกันโดยสถาบันเป็นผู้รับผิดชอบดูแลหรือศึกษาถึงความต้องการทั้งหมดก่อน ไม่ว่าจะ เป็นตลาดแรงงาน ผู้เรียนว่าเราควรจัดประสบการณ์อย่างไร จึงทำให้นักศึกษาได้นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุดทั้งในแง่ของการประยุกต์ใช้ฝึกงาน และนำไปประกอบอาชีพในสาขาที่เรียน โดยในส่วนของสถาบันฯเท่าที่ปฏิบัติมา จะมีตัวแทนจากวิทยาเขต หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมถึงตัวแทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ร่วมประชุมดำเนินงานในแต่ละครั้ง และในขณะเดียวกันทางวิทยาเขตของเราก็ได้ให้ความร่วมมืออีกทางหนึ่ง ด้วยการศึกษาด้านความต้องการของคณาจารย์ นักศึกษาที่ไปฝึกงานและมีข้อมูลกลับมา เพื่อให้สถาบันฯได้ทราบและนำไปพิจารณาในการจัดทำหลักสูตรเช่นกัน

2. ในการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แต่ละสาขาวิชา วิทยาเขตของท่าน มีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

การจัดทำหลักสูตรในแต่ละครั้ง เรามีนโยบายและเป้าหมายชัดเจนเพื่อให้ การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด สิ่งเวลาที่เรารู้สึกว่ามีความสำคัญในฐานะที่เป็น ผู้ผลิตแรงงานก็ต้องมองในเรื่องความต้องการของสังคม โดยเฉพาะแรงงานที่เป็น อยู่ในปัจจุบันว่า ต้องนักศึกษาอย่างไรในด้านความรู้จะต้องมีขนาดไหนในระดับนี้ โดย พยายามพัฒนาแรงงานของเราให้รองรับความต้องการของตลาดแรงงาน และความ เจริญเติบโตให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้นักศึกษาที่สำเร็จออกไปจะต้องมี ความรู้ ความสามารถตามที่เราคาดหวังไว้ คือ ให้สอดคล้องกับปรัชญาหรือความ มุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถาบันฯ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงานปัจจุบันมากที่สุด นอกจากนี้เรายังมองไปถึงการศึกษาในอนาคตของนักศึกษาที่ เรียนอยู่ในระดับ ปวช. คือให้เขาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอีกระดับหนึ่งด้วย

3. นโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯหรือไม่ เพียงใด

นโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ยังไม่เป็นไปตามความต้องการของ สังคมหลายสาขาวิชา เพราะบางครั้งนโยบายและเป้าหมายเรากำหนดไว้สูงและในแง่ ของการปฏิบัติจริงยังทำไม่ได้ เพราะเรายังขาดความพร้อมอยู่มาก เช่น บางสาขา ขาดบุคลากรเฉพาะด้าน บางสาขาขาดอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย บางสาขาขาดเนื้อหา การปรับเนื้อหา บางสาขานักศึกษาขาดความตั้งใจที่จะเรียนทางด้านนี้ แต่ไม่มีทาง เลือก เป็นต้น ส่วนความสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันนั้นคิดว่าน่าจะสอดคล้องส่วนหนึ่ง ในแง่ของการเรียนการสอนที่เป็นที่เน้นให้นักศึกษามีทักษะในการปฏิบัติงาน

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมในด้านครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคาร สถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ แหล่งฝึกงาน ก่อนวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือไม่
- มีการสำรวจทุกครั้ง ไม่ว่าจะ เป็นปัจจัยอะไรก็ตามที่คิดว่ามีส่วนหรือผลกระทบต่อการจัดทำหลักสูตร และที่ผ่านมานั้นการสำรวจก็มักจะพบกับปัญหาในเรื่องของครู-อาจารย์เป็นส่วนใหญ่ คือบางสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ เช่น คอมพิวเตอร์ แต่ครู-อาจารย์ที่ชำนาญด้านนี้โดยตรงของเรามีน้อยมาก ต้องใช้วิธีจ้างอาจารย์พิเศษจากข้างนอก เป็นต้น แต่ในเรื่องแหล่งฝึกงานเราไม่มีความจำเป็นต้องสำรวจ เพราะเราไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ เพราะคุณภาพการปฏิบัติงานของนักศึกษาเราเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ
5. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ แต่ละสาขาวิชา ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละสาขาวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) หรือไม่ เพียงใด เพียงพอที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และคิดว่าจะมีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เพียงใด
- โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2530 นั้น มีจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมแล้ว ส่วนในเรื่องของเนื้อหาที่คิดว่ามีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ในแต่ละสาขาวิชา จะมีเพียงบางสาขาวิชาเท่านั้นที่เห็นว่าต้องมีการปรับกันครั้งใหญ่ เช่น เลขานุการ ขณะนี้สาขานี้มีนักศึกษามาเรียนน้อยลงทุกปี อาจเป็นเพราะหางานหายากหรือสู้ที่อื่นเขาไม่ได้ เวลาไปสมัครงาน ที่เห็นอยู่คือนักศึกษาเราอ่อนภาษาอังกฤษ บางรายวิชาขาดความจำเป็นที่จะต้องเรียนอย่างเช่น ชวเลข นักศึกษานำไปใช้ปฏิบัติงานไม่ได้เลย ส่วนในเรื่องการนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานคิดว่าเหมาะสมแล้ว เพราะเราก็ดูในเรื่องความเหมาะสมในส่วนนี้ด้วยก่อนที่จะให้นักศึกษาเรียน และในด้านความสอดคล้องกับสถานประกอบการนั้น ก็คงได้แค่ในด้านของการปฏิบัติงานที่ใช้ทักษะพื้นฐาน เช่น พิมพ์ดีด บันทึบบัญชี จัดเอกสาร เป็นต้น

ส่วนงานประเภทที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์คงน้อย เพราะนักศึกษาของเราที่ยังเรียนไม่จบ และงานที่ได้ฝึกไม่ตรงสาขา เป็นส่วนใหญ่

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่จัดทำขึ้นมาใช้หรือไม่

การประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเวลาและขั้นตอนการประเมิน หรือผู้รับผิดชอบโดยตรงนั้น ขณะนี้ยังไม่มี การประเมินปฏิบัติชัดเจนนัก ทั้งวิทยาเขตและในส่วนของสถาบันที่ผ่านมา เมื่อใช้หลักสูตรไปแล้วพบปัญหา ก็ใช้วิธีประชุมปรึกษาภายในส่วนของอาจารย์ที่เป็นผู้ใช้มากกว่าว่ามีปัญหาในเรื่องใด เมื่อนำข้อมูลนี้ไปหารือกับสถาบันอีกครั้งหนึ่งเท่านั้น

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

วิทยาเขตมีนโยบายในเรื่องนี้ค่อนข้างชัดเจน โดยการดำเนินงานนั้นจะมุ่งให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ คือให้นักศึกษาแต่ละสาขาวิชาได้รับความรู้ และประสบการณ์สอดคล้องกับสาขาวิชาที่ตนเองเรียนให้มากที่สุด วิทยาเขตให้การพิจารณาในเรื่องเนื้อหาที่เรียนในช่วง 2 เทอมก่อนไปฝึกงานด้วย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานจริง สำหรับในเรื่องอาจารย์นิเทศก์มีความจำเป็นมาก เราให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้ เพราะเรามีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการในแต่ละรุ่น ที่สำคัญอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นอาจารย์ที่รู้จักหรือสอนนักศึกษาในแผนกนั้นด้วย อย่างน้อยจะได้คุ้นเคยกับนักศึกษามากกว่าคนอื่น ๆ การนิเทศก์ก็จะได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้เมืองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดการฝึกงานหลักสูตรของเรา มีคณะบริหารธุรกิจดูแลรับผิดชอบ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางให้กับแต่ละแผนกวิชา นอกจากนี้ก็ยังมีผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการดูแลรับผิดชอบโดยตรงอีกระดับหนึ่งด้วย โดยเฉพาะในแง่ของนโยบายการดำเนินงานในเรื่องนี้ แต่ไม่ได้จัดให้เมืองค์กรดูแลเป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะป็นในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินงาน หรือคณะทำงานแต่อย่างไร เพราะที่ผ่านมาก็ได้รับความสะดวก ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

การปฏิบัติงานในชั้นนี้คณะวิชาดูแลโดยวิทยาเขตจัดให้มีอาจารย์นิเทศก์การฝึกงานของนักศึกษา มีการสอบถามถึงปัญหาในการจัดฝึกงานบ้างในบางครั้ง นอกจากนี้ก็ยังการดูแลความเหมาะสมสถานที่ที่นักศึกษาจะไปฝึกงาน ติดต่อฝึกงานด้วยตนเอง และกำหนดช่วงเวลาให้ทำที่ฝึกงาน สำหรับเรื่องการประสานงานมีปฏิบัติในบางครั้งที่ศึกษามีปัญหา หรือบางครั้งที่วิทยาเขตต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ในเรื่องการจัดการฝึกงาน เป็นต้น ที่ปฏิบัติกันก็มีทั้งโทรศัพท์จดหมายเท่านั้น แต่ก็ยังไม่จัดกระทำอย่างต่อเนื่องหรือเป็นทางการเท่าไร

ชั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

การประสานงานกับบุคลากรภายในวิทยาเขต มีปฏิบัติเป็นส่วนน้อยที่เกี่ยวข้องกันจริง ๆ ก็จะเป็นลักษณะทาหนังสือแจ้งให้ทราบมากกว่า การประชุมอย่างเป็นทางการนั้นไม่มี เนื่องจากมีคณะวิชาแผนกวิชาดูแลโดยตรงอยู่แล้ว ฝ่ายอื่น ๆ จึงให้ความสนใจหรือให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

การฝึกงาน วิทยาเขตกำหนดให้นักศึกษาติดต่อและดำเนินการด้วยตนเอง ในขั้นแรกนักศึกษาจะต้องทำหนังสือไปขอความอนุเคราะห์ที่ฝึกงาน หลังจากนั้นได้รับคำตอบแล้วจึงทำหนังสือส่งตัว เข้าฝึกงาน โดยนำแบบฟอร์มประเมินผลไปยื่นพร้อมรายงานตัว กติกาจะอนุญาตให้นักศึกษาขอความอนุเคราะห์หลายแห่งจนกว่าจะได้รับคำตอบ การดำเนินงานในขั้นนี้ของวิทยาเขต คือ ประกาศรายชื่อสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกงาน ประมุขนิเทศนักศึกษาฝึกงาน แจงชื่อสถานประกอบการให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบ สำหรับเรื่องการสนับสนุนส่งเสริมนั้นในด้านการปฏิบัติงานมี ในด้านงบประมาณเพื่อใช้จ่ายดำเนินการโดยตรง วิทยาเขตไม่มีคงเห็นว่าการฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเท่านั้นก็ได้อีก

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

การนิเทศการฝึกงานของนักศึกษา วิทยาเขตของเรามีการปฏิบัติโดยผู้อำนวยการจะเป็นผู้แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ การนิเทศแต่ละรุ่นส่วนใหญ่มีการปฏิบัติครั้งเดียวก่อนจบการฝึกงานและรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วยในบางครั้ง

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

ในการประเมินผลวิทยาเขตจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ คุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติในด้านการปฏิบัติงาน ส่วนการตัดสินใช้ผ่าน/ไม่ผ่าน คิดว่าเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมที่สุดแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องของการฝึกงานนักศึกษา เพราะการประเมินโดยให้เกรด A B C หรือคะแนนจะทำให้ขาดความยุติธรรม ในแง่ของการประเมินผล

ที่สูงกว่านักศึกษาคนอื่น ๆ ที่หาที่ฝึกงานเอง เพราะวิทยาเขตไม่ได้เป็นผู้หาสถานที่ฝึกงานในมาตรฐานเดียวกันให้นักศึกษาทุกคน ส่วนผู้กำหนดเกณฑ์คือวิทยาเขต ส่วนผู้ประเมินผลนั้น วิทยาเขตมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของสถานประกอบการเท่านั้น ซึ่งอาจจะดูเหมือนผู้หาไม่ได้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติไม่ได้ทำ เป็นต้น

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมของนักศึกษาด้านความรู้และทักษะพื้นฐาน ในสาขาวิชาชีพ นักศึกษามีในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ความรู้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน สำหรับภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยทุกสาขาวิชา นอกจากนี้ระยะเวลา 200 ชั่วโมง หลังจากศึกษาผ่านมาแล้ว 2 ภาคเรียนที่กำหนดให้ฝึกงานมีความเหมาะสมและเพียงพอแล้ว เพราะเราจะจัดระยะเวลาให้ฝึกอย่างครึ่งเดียวจบเลย ไม่ต้องเกี่ยวข้องในช่วงเรียนภาคฤดูร้อน ทำให้การเรียนรู้งานชัดเจนขึ้น และที่สำคัญนักศึกษาฝึกช่วงนี้ กลับมาแล้วยังทราบข้อบกพร่องของตนเองจากการรายงานของสถานประกอบการด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาปรับปรุงนักศึกษาให้คุณภาพยิ่งขึ้นได้

บทสัมภาษณ์ นางสาว สุพัฒนา บานเทพอินทร์
 หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ
 เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของ อาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

ในการวางแผนเพื่อจัดทำหลักสูตรของสถาบันฯ เราได้มีการปฏิบัติร่วมกันในแต่ละวิทยาเขตโดยส่งตัวแทนที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินงานกับสถาบันฯ เท่ากับว่าสถาบันฯ เป็นเสมือนผู้กำหนดนโยบายหลัก และวิทยาเขตเป็นผู้ปฏิบัติ โดยการปฏิบัตินั้นสถาบันฯ ให้ความสำคัญในด้านความต้องการของสังคมเฉพาะผู้เรียน ตลาดแรงงานมากที่สุด นอกจากนี้สถาบันฯ ยังได้ศึกษาข้อมูลด้านความจำเป็นจากตัวแทนหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนและผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาของสถาบันฯ เพื่อให้ข้อมูลด้วย สำหรับวิทยาเขตของเราก็ได้ความร่วมมืออีกทางหนึ่งด้วยการศึกษาความต้องการของผู้เรียนที่เป็นศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน รวมถึงผู้ที่ฝึกงานด้วย เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้เสนอให้สถาบันฯ ทราบด้วย

2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ แต่ละสาขาวิชา วิทยาเขตมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

สำหรับการกำหนดนโยบายและเป้าหมายหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชานั้น เรามักจะให้ความสำคัญในเรื่องของตลาดแรงงานเป็นลำดับแรก นอกจากนั้นก็คงเป็นเรื่องโอกาสทางการศึกษา ด้วยที่ว่านักศึกษาของเรามีจำนวนมากและหลายสาขาวิชา มีตั้งแต่ระดับ ปวช. ปวส. จนถึงปริญญาตรี ดังนั้นจึงพยายามที่จะเปิดโอกาสให้นักศึกษา

ระดับ ปวช. ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในสาขาวิชาที่ตลาดแรงงานต้องการสูง อีกประเด็นก็คือสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาให้กับสถาบันของเราอีกทางหนึ่งด้วย แต่อย่างไรก็ตาม นโยบายและเป้าหมายที่เราได้กำหนดไว้จะต้องสนองต่อปรัชญาและความมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นสำคัญ

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ได้ เป็นไปตามความต้องการของสังคมปัจจุบัน และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

ส่วนในด้านนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ถ้ามองในภาพรวมแล้ว คิดว่าขณะนี้ได้ เป็นไปตามความต้องการของสังคมแล้ว เกือบทุกสาขาวิชาที่ทำได้ เพราะว่าการผลิตนักศึกษาของเราแต่ละสาขาวิชาเป็นที่ต้องการหรือพอใจ สำหรับตลาดแรงงานค่อนข้างสูง และที่สำคัญนักศึกษาของเรามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานหลายแห่ง แต่ที่ยังต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือ สาขาการเลขานุการขณะนี้ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อยลง นักศึกษายังมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาในอียส่วนคอมพิวเตอร์ก็เช่นกันนักศึกษา ส่วนใหญ่ทำงานได้แค่พื้นฐานเท่านั้น อาจจะเป็นไปได้ที่เนื้อหาวิชาที่จัดให้ยังไม่เหมาะสม ไม่มีความหลากหลาย และซ้ำซ้อนกับระดับ ปวช. ซึ่งเรื่องนี้กำลังมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่

4. และก่อนวางแผนจัดทำหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา วิทยาเขตได้มีการสำรวจในด้านความพร้อมต่าง ๆ ต่อไปนี้ก่อนหรือไม่ เช่น ครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์

ในเรื่องของการเตรียมความพร้อม วิทยาเขตของเราได้มีการสำรวจและได้วางแผนเตรียมการไว้ในระยะยาวด้วย และก็จัดทำกันอย่างต่อเนื่องทุกครั้งในการเปิดหลักสูตรใหม่ ทั้งนี้เพราะเราให้ความสำคัญในด้านความพร้อมเป็นอันดับแรก ถ้าไม่พร้อมในด้านต่าง ๆ ปัญหาจะตามมามากมาย ในฐานะที่วิทยาเขตของเราเปิดสอนด้านนี้มานาน การจะทำอะไร ต้องมองให้รอบคอบไม่ใช่อยากเปิดก็เปิดให้เหมือนกับวิทยาเขตอื่น ๆ และที่ผ่านมาจะเจอปัญหาด้านความขาดแคลนบุคลากรมากที่สุดเฉพาะสาขาที่

แรงงานต้องการสูง โดยเฉพาะสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เพราะวิทยาเขตของเรา มีอาจารย์ค่อนข้างน้อย และแต่ละท่านมีงานรับผิดชอบมาก ไม่ใช่งานสอนอย่างเดียว ยังมีเรื่องอื่น ๆ ด้วย

5. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาต่าง ๆ ได้จัดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคมปัจจุบันหรือไม่ เพียงใด เพียงพอที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และสอดคล้องกับสถานประกอบการเพียงใด

สำหรับในเรื่องเนื้อหาวิชา และจำนวนหน่วยกิตแต่ละหมวดวิชาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรระดับ ปวส.บริหารธุรกิจนั้น มีความเหมาะสมเกือบทุกสาขาวิชาแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องหน่วยกิตเหมาะสมมาก แต่เรื่องเนื้อหายังมีบางสาขาที่ยังไม่เหมาะสม คือ ขาดความหลากหลาย ความทันสมัย ตามที่กล่าวมาในตอนต้น โดยสรุปแล้วส่วนใหญ่ว่างที่จัดอยู่เป็นไปตามความต้องการของสังคม และเพียงพอที่นักศึกษาจะนำไปใช้ฝึกงานได้ ส่วนเรื่องของการสอดคล้องกับสถานประกอบการนั้น เป็นไปได้เพียงระดับหนึ่งเนื่องจากความรู้ทักษะพื้นฐานที่นักศึกษาพึงมีและปฏิบัติงานได้ในสาขาวิชาเท่านั้น ส่วนในเรื่องของระยะเวลาฝึกงานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ คิดว่าเหมาะสมแล้วกับนักศึกษาระดับนี้ เพราะเราไม่คาดหวังอะไรมากนักอย่างน้อยนักศึกษาก็จะได้รับประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ไม่มากก็น้อย

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่จัดทำขึ้นมาใช้หรือไม่

การประเมินผลหลักสูตรถือว่ามีความสำคัญมากในกระบวนการจัดทำหลักสูตร แต่ปัจจุบันวิทยาเขตของเรายังไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดประสบการณ์ค่อนข้างน้อย คือ ยังไม่มีการจัดกระทำชัดเจนแน่นอนและเป็นระบบ อาจเนื่องด้วยเป็นผู้ปฏิบัติ จึงเห็นว่า การดำเนินงานตรงนี้ควรเป็นหน้าที่ของสถาบันมากกว่า และในส่วน of สถาบันฯ เอง ก็ยังไม่มีจัดประเมินผลกันเต็มรูปแบบเช่นกัน สำหรับการดำเนินงานในเรื่องนี้ของ

วิทยาเขตเอง ส่วนใหญ่แล้วจะประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้ใช้เมื่อสอนไปแล้ว เกิดปัญหา เช่น เนื้อหาผิด เวลาที่จัดไว้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา เป็นต้น

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

การจัดฝึกงานให้กับนักศึกษา วิทยาเขตให้ความสำคัญมาก การดำเนินจึงมีการวางแผนกำหนดนโยบายออกมาค่อนข้างชัดเจนเฉพาะในวิทยาเขตของเรา โดยมุ่งให้นักศึกษาได้ฝึกงานตามสาขาที่เรียนเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในสาขาวิชานั้น ๆ และได้พิจารณาในการจัดเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับที่จะต้องนำไปใช้ฝึกงานได้ ซึ่งในส่วนนี้วิทยาเขตของเราพยายามดูแลตลอดเวลา เพราะนักศึกษาเรียน 2 เทอมแล้วไปฝึกงาน สำหรับในเรื่องอาจารย์นิเทศก์มีความจำเป็นต้องมีและที่สำคัญควรจะต้องเป็นผู้ที่สอนอยู่ในสาขาวิชาที่นักศึกษาไปฝึกด้วย เพื่อจะได้คุ้นเคยและรู้จักนักศึกษาด้านความประพฤติเป็นอย่างดี

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดการฝึกงานโดยทั่วไปแล้ว ควรจะต้องจัดหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ แต่ขณะนี้วิทยาเขตของเรายังไม่มีองค์กรดูแลโดยตรง แต่ได้มอบหมายให้แผนกวิชาเลขานุการทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานส่วนนี้ทั้งหมด โดยประสานร่วมมือกับผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณะวิชา แผนกวิชา และมีผู้อำนวยการทำหน้าที่ประสานในการจัดการทั้งหมด

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่าง วิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

การดำเนินการในชั้นนี้คณะวิชาและแผนกดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติส่วนใหญ่ คือ ดูความเหมาะสมสถานที่ฝึกงาน จัดทำมีอาจารย์นิเทศก์ฝึกงาน กำหนดระยะเวลา ให้นักศึกษาหาที่ฝึกงาน กำหนดให้นักศึกษาติดต่อฝึกงานด้วยตนเอง จัดให้มีสมุดบันทึก การฝึกงาน โดยเฉพาะรายละเอียดของงานที่ไปฝึกปฏิบัติในแต่ละวัน เพื่อรายงานให้ อาจารย์นิเทศก์หรืออาจารย์ที่ปรึกษาทราบ ส่วนเรื่องของการประสานงานกับสถาน ประกอบการ วิทยาเขตของเรามีการปฏิบัติในบางครั้งเท่านั้น แต่ไม่กระทำต่อเนื่องจะ มีการปฏิบัติก็เฉพาะเวลาที่มีปัญหา หรือข้อสงสัยเกิดขึ้นในการไปฝึกงานของนักศึกษา เท่านั้น การจัดประสานงานเป็นชั้นเป็นตอนยังไม่มี

ชั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

เรื่องการประสานงานกับบุคลากรในวิทยาเขตเองที่เป็นระบบนั้น ยังไม่มี การดำเนินการที่ผ่านมาจะเป็นลักษณะปรึกษาหารือร่วมกัน หรือบางครั้งทางหนังสือเรียน ให้นักทราบเท่านั้น คือ ไม่ได้จัดประชุมหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบร่วมดำเนินงานโดยตรง จึง ทำให้การปฏิบัติทั้งหมดอยู่ที่คณะวิชาและแผนกวิชา

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

การติดต่อเข้าฝึกงานนั้น เป็นหน้าที่ของนักศึกษาเองโดยตรงที่จะต้อง รับผิดชอบ โดยทางหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานที่ฝึกงานและเมื่อตอบรับแล้ว ก็จะต้องทางหนังสือส่งตัวอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งนำแบบฟอร์มการประเมินผลไปให้สถานที่ ฝึกงานด้วย และที่วิทยาเขตมีการดำเนินงานในชั้นนี้อยู่ คือ จัดปฐมนิเทศให้แจ้ง รายละเอียดสถานฝึกงาน ประกาศรายชื่อสถานที่ฝึกงานให้นักทราบเพื่อให้ออกกาสหาที่

ฝึกงาน สำหรับเรื่องการสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารนั้น ในด้านงบประมาณดำเนินการยังไม่มี ส่วนเรื่องบริการความสะดวกต่อการปฏิบัติงานมีค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะเวลาไปนิเทศฝึกงาน

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

การนิเทศฝึกงานของนักศึกษา ขณะนี้วิทยาเขตของเราได้มีการจัดกระทำมาอย่างต่อเนื่องแต่ละรุ่น โดยส่วนใหญ่ออกนิเทศเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ซึ่งก็นับว่าเพียงพอแล้ว เนื่องจากช่วงปิดภาคเรียนอาจารย์ส่วนใหญ่มีเวลาน้อยต้องดูแลงานสอบคัดเลือกเป็นระยะเวลายาว การนิเทศจึงต้องปฏิบัติเพียงครั้งเดียว

ชั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การประเมินผลแบ่งการพิจารณา 2 ส่วน คือ คุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติงานด้านการปฏิบัติงาน โดยจะเน้นในส่วนหลังมาก เกณฑ์ที่ใช้อยู่ปัจจุบันคือ ผ่าน/ไม่ผ่าน วิทยาเขตเป็นผู้กำหนด และให้สถานประกอบการเป็นผู้ประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในส่วนตัวแล้วเห็นว่า การใช้เกณฑ์ลักษณะนี้มีความเหมาะสมที่สุด ไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการให้เกรด เพราะวิทยาเขตไม่สามารถหาแหล่งฝึกงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันให้นักศึกษาทุกคนได้ บางคนอาจจะได้รับความเกื้อหนุนจากคนรู้จัก เป็นต้น ซึ่งทำให้ผลการประเมินขาดความเป็นธรรมได้ ด้วยเหตุนี้นโยบายของเราจึงกำหนดให้นักศึกษาติดต่อฝึกงานเอง อย่างน้อยยังได้ประสบการณ์และมีความรับผิดชอบในงานของตนเอง

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมในด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ และความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ นักศึกษามีอยู่ในระดับที่ปฏิบัติงานได้ด้วย การใช้ความรู้ทักษะพื้นฐานในสาขาวิชา เช่น พิมพ์งาน จัดทำข้อมูล จัดเอกสาร รับส่งหนังสือ และอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงมากนัก ส่วนทางด้านภาษาอังกฤษนั้นคิดว่า นักศึกษาทุกสาขามีค่อนข้างน้อยทั้งการพูดการเขียน เพราะการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นความรู้ทักษะในแต่ละสาขาวิชาเป็นสำคัญ อีกประการหนึ่งความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาก็มีน้อยมากอยู่แล้วก็ได้

บทสัมภาษณ์ นางสาว วลัย โสมานันท์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตพิตรพิมุข จักรวรรดิ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. การวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่

การวางแผนเพื่อศึกษาความจำเป็นหรือความต้องการของสังคมนั้น ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้วสถาบันฯเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงาน รวมถึงการจัดเนื้อหาวิชาที่จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้ก่อนฝึกงานด้วย โดยการปฏิบัติของสถาบันฯนั้น จะเชิญตัวแทนจากวิทยาเขตที่สังกัด ตัวแทนจากหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตร เช่น ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจเอกชนรวมถึงตัวแทนนักการศึกษาของสถาบันฯต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแต่ละสาขาวิชา เนื่องจากต้องการให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่หลากหลายและเป็นประโยชน์มากที่สุด ดังนั้นการดำเนินงานในส่วนนี้วิทยาเขตจึงไม่ได้จัดกระทำเองโดยลำพังเท่านั้น

2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตของท่านมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

ในเรื่องการกำหนดนโยบายและเป้าหมายนั้น เรามองที่ปรัชญาของสถาบันเป็นพื้นฐาน จากนั้นมาดูเรื่องความต้องการของตลาดปัจจุบัน คือ ให้ความสำคัญจุดนี้มาก ถือว่าเป็นหัวใจก็ว่าได้ คือเราจะผลิตนักศึกษาในสาขาใดให้มีความพร้อมในด้านใดบ้าง อย่างน้อยจะต้องรองรับสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญนักศึกษาของเราจะต้องมีความรู้ความสามารถตรงตามที่ตลาดแรงงานปัจจุบันต้องการมากที่สุด

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

คิดว่านโยบายและเป้าหมายเป็นไปตามความต้องการของสังคมในข้อ 1 แล้ว เป็นส่วนใหญ่ เพราะนักศึกษาของเราที่จบออกไปแล้ว มีตลาดแรงงานต้องการมาก เกือบทุกสาขา นักศึกษาของเราปฏิบัติงานได้เป็นที่พอใจของสถานประกอบการตามที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับมา ส่วนความสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯ ก็คิดว่าสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯ ในระดับหนึ่งแล้วในแง่ของการใช้ความรู้ทักษะในสาขาวิชาชีพปฏิบัติงานด้านธุรกิจทั่วไป หรืองานเฉพาะสาขาได้

4. วิทยาเขตของท่านมีการสำรวจความพร้อม ในด้านครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ แหล่งฝึกงาน ก่อนจัดทำหลักสูตรหรือไม่

ความพร้อมเป็นปัจจัยสำคัญ วิทยาเขตมีการจัดทำทุกครั้งและมีแผนถึงในอนาคตด้วยว่าจะต้องดำเนินการหรือเตรียมการในเรื่องใดบ้าง เพราะเห็นว่าการดำเนินงานตรงส่วนนี้จะต้องมีแผนระยะยาวรองรับความเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ทุกเวลา เพราะฉะนั้นปัญหาตรงนี้จึงไม่ค่อยมี จะมีบ้างก็เฉพาะในเรื่องความเชี่ยวชาญของครู-อาจารย์บางสาขา เรามีไม่เพียงพอเท่านั้น เช่น สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถจริง ๆ เรายังมีน้อย ที่สำคัญงบประมาณที่เราได้รับจัดสรรก็มีอยู่อย่างจำกัด การจะจัดจ้างอาจารย์ที่เชี่ยวชาญในด้านนี้จึงทำได้ไม่สะดวก

5. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ แต่ละสาขาวิชา ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา เหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปฝึกงานหรือไม่ และท่านคิดว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด

เรื่องจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมแล้ว ทั้งหน่วยกิตรวมและหน่วยกิตใน แต่ละหมวดวิชา ส่วนในเรื่องเนื้อหาส่วนใหญ่แต่ละสาขาวิชามีความเหมาะสมแล้ว เช่นกัน ซึ่งสนองความต้องการของสังคมและที่นักศึกษานำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานได้ เพราะพื้นฐาน

เดิมของนักศึกษาที่มีอยู่แล้วในตอนในระดับอยู่ในระดับ ปวช. เพราะการจัดการศึกษาของเราจะเป็นลักษณะต่อเนื่อง จะมีบางสาขาวิชาเท่านั้นที่มีจุดอ่อนในแง่รายวิชาที่จัดให้นักศึกษาเรียน เช่น เลขานุการ เรียนรู้ทางด้านภาษาบ่อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรของเราเก่าเกินไป มีการประเมินความเหมาะสมค่อนข้างน้อย แต่ที่สำคัญทุกสาขาวิชาควรมีชั่วโมงการฝึกความรู้ความชำนาญในงานคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น เพื่อจะได้สนองความต้องการ ตลาดแรงงานปัจจุบันได้มากตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นต้น แต่ในเรื่องความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการนั้นคิดว่าก็คงได้แต่เพียงระดับหนึ่งปฏิบัติงานที่ใช้ความพื้นฐานในสาขาวิชาเท่านั้น เพราะนักศึกษายังเรียนไม่จบครบหลักสูตร อาศัยว่ามีพื้นฐานความรู้ในระดับ ปวช. บ้างแล้ว จึงไม่ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงานมากนัก

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดให้มีการประเมินหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่จัดขึ้นมาใช้หรือไม่
 การประเมินผล วิทยาเขตมีการปฏิบัติ แต่จัดทำบางครั้งเท่านั้น ในกรณีที่หลักสูตรที่ใช้อยู่มีปัญหาหรือขาดความเหมาะสมในการปฏิบัติ ซึ่งการประเมินของผู้ใช้จะเป็นลักษณะร่วมประชุมหารือมากกว่าไม่มีขั้นตอนของการจัดทำแบบเป็นระบบที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลา หรือผู้รับผิดชอบในการประเมิน ส่วนของสถาบันฯ ก็เช่นกันมีการปฏิบัติตามความเหมาะสมเมื่อตั้งระยะเวลาที่ควรจัดกระทำ

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

วิทยาเขตเน้นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชาอยู่แล้ว ดังนั้นการฝึกงานจึงถือว่าเป็นหัวใจหรือส่วนประกอบที่สำคัญของหลักสูตร การ

ปฏิบัติจึงมีการวางแผนจัดเป็นนโยบายออกมาอย่างชัดเจนทุกรุ่น และดูความเหมาะสมของเนื้อหาที่นักศึกษาต้องเรียนและนำไปฝึกงานต้องสอดคล้องกัน ซึ่งเรื่องนี้วิทยาเขตสามารถปฏิบัติได้ ส่วนเรื่องกรณีเทคนิคศึกษาก็เช่นกันจะต้องมีการปฏิบัติดูแลกันทุกรุ่น มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากผู้อำนวยการ รวมทั้งรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการฝึกงานของนักศึกษาด้วย ที่สำคัญอาจารย์นิเทศที่เราแต่งตั้งนั้น จำเป็นต้องสอนอยู่ในแผนกที่นักศึกษาไปฝึกงานด้วย เพราะจะได้สะดวกในการดูแลติดตาม

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

ในรูปองค์กรยังไม่มี เพราะการจัดฝึกงานนักศึกษายู่ในกระบวนการเรียนการสอนอยู่แล้ว จึงจัดอยู่ในรูปหน่วยงานรับผิดชอบมากกว่า ขณะนี้ก็คือคณะวิชาบริหารธุรกิจ กับแผนกวิชาต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการงานดูแลในเรื่องนี้โดยตรง โดยมีผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นที่ปรึกษากำหนดนโยบายโดยทั่วไปอีกส่วนหนึ่ง

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในขั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

การวางแผนเพื่อปฏิบัติงานขั้นนี้ก็มีในเรื่องของการนิเทศนักศึกษาฝึกงาน การศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการฝึกงานที่ผ่านมา การให้นักศึกษาติดต่อที่ฝึกงานเอง การกำหนดระยะเวลาให้หาที่ฝึกงาน และดูในเรื่องความเหมาะสมหรือสอดคล้องเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปฝึก สำหรับการศึกษาค้นคว้าและอุปสรรคผ่านมามีทำบ้างในบางโอกาสเท่านั้น ส่วนเรื่องการประสานงานมีการปฏิบัติอยู่บ้างแต่น้อยมาก ในบางครั้งที่มีเรื่องสำคัญจริง ๆ ในการฝึกงานของนักศึกษา การปฏิบัติจะติดต่อโดยตรงกับหัวหน้างานหรือเจ้าของกิจการ แต่การประสานงานเพื่อจัดฝึกงานโดยตรงยังไม่มีปฏิบัติ ซึ่งเรื่องนี้คิดว่าจำเป็นถ้าเรามีบุคลากรเพียงพอ เพราะจะทำให้ได้รับประโยชน์ในด้านความร่วมมือมากขึ้น

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น
ดำเนินการอย่างไร

การประสานงานของบุคลากรภายในวิทยาเขตมีน้อยมาก ทั้งนี้เพราะเรา
เห็นว่ามิควมวิชาดูแลอยู่เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว งานส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้เกี่ยวข้องกับ
ฝ่ายอื่น ๆ มากนัก จะประสานงานส่วนใหญ่ก็แค่ฝ่ายวิชาการกับแนะแนวเท่านั้น จึงไม่
ต้องจัดประชุมเป็นทางการจะทำให้เสียเวลา ที่ผ่านมามีแจ้งให้ทราบโดยตรงเลย

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุน
ส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

การติดต่อสถานที่ฝึกงาน วิทยาเขตกำหนดให้นักศึกษารับผิดชอบด้วยตนเอง
อยู่แล้ว การดำเนินงานโดยทั่วไปนักศึกษาจะต้องขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยัง
สถานที่ฝึกงาน เมื่อเขาตอบรับแล้วจึงทำหนังสือส่งตัวไปให้อีกครั้งหนึ่ง พร้อมนี้ก็จะมี
ใบประเมินผลของวิทยาเขตไปยื่นและรายงานตัวด้วย และในขั้นของการดำเนินการนั้น
ส่วนใหญ่ที่วิทยาเขตมีการปฏิบัติอยู่เป็นเรื่องการจัดประชุมนิเทศให้กับนักศึกษา โดยจัดรวม
ทุกสาขา และให้นักศึกษาทุกคนแจ้งรายละเอียดสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์ที่ปรึกษาของ
ตนเองรับทราบ และในบางครั้งวิทยาเขตยังมีการประกาศรายชื่อสถานประกอบการ
ที่แจ้งความจำนงรับฝึกงานให้นักศึกษาทราบด้วย เว้นแต่การบริการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน
เราไม่ได้ปฏิบัติ เพราะเราไม่มีบุคลากรพอ สถานที่ฝึกงานอยู่ห่างไกลกันมาก ยาน-
พาหนะไม่พร้อมคือปัญหาสำคัญที่สุด การปฏิบัติงานมีมาก ส่วนการสนับสนุนส่งเสริมจาก
ผู้บริหารในด้านการปฏิบัติงานทั่วไปมี แต่ในด้านงบประมาณวิทยาเขตยังไม่มี

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการ
อย่างไร

เรามีปฏิบัติโดยแต่งตั้งอาจารย์ที่สอนออกไปดูแลนักศึกษาทุกรุ่น เพราะเรา
ต้องการสร้างความกระตือรือร้นให้นักศึกษาและให้ความอบอุ่นในการปฏิบัติงานและมี

กำลังใจ แต่ละรุ่นจะออกไปดูเพียงครั้งเดียว ในช่วงที่ใกล้จะสิ้นสุดระยะเวลาฝึกงาน และมีการรายงานผลให้ผู้เฝ้าหมายการทราบ

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

วิทยาเขตเป็นการประเมินคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกงานและคุณสมบัติในการปฏิบัติงาน โดยในเรื่องการปฏิบัติงานเราให้ความสำคัญมาก ในเกณฑ์ที่วิทยาเขต ใช้อยู่คือผ่าน/ไม่ผ่าน คิดว่ามีความเหมาะสมที่สุดแล้ว ในแง่ของการฝึกงาน เพราะทำให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกคนเพราะการประเมินผลโดยวิธีอื่น เช่น ให้อาจารย์หรือ คณะเนหาความเที่ยงตรงยากจะรู้ได้อย่างไรก็ใครดีว่าใคร เอาอะไรมาวัด เพราะเด็กแต่ละคนฝึกงานในสถานประกอบการที่ต่างกัน ที่สำคัญบางคนได้รับการฝึกงานจาก ญาติหรือคนรู้จัก ผลการประเมินย่อมเอนเอียงจากความเป็นจริง สำหรับผู้กำหนดเกณฑ์ นั้นเป็นหน้าที่ของวิทยาเขต ส่วนผู้ประเมินผลคือ เจ้าของกิจการหรือผู้ที่ดูแลนักศึกษา ฝึกงาน โดยตรงซึ่งคิดว่าการปฏิบัติเช่นนี้เหมาะสมที่สุด เพราะสถานประกอบการเป็นผู้ดูแลและใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานของนักศึกษา ย่อมเห็นความสามารถของนักศึกษาได้ ดีกว่าวิทยาเขต

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมของนักศึกษาในด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ถ้าจะให้จัดลำดับคิดว่าอยู่ในระดับปานกลาง คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยในทุกสาขาวิชา นอกจากนี้การกำหนดระยะเวลาฝึกงาน 200 ชั่วโมง คิดว่าเพียงพอแล้ว ในระดับ ปวส. เพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่ก็คงไม่ได้ มอบหมายงานให้ฝึกตรงสาขาจริง ๆ ทั้งนี้อาจจะยังไม่เชื่อฝีมือและเกรงว่าเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ในการปฏิบัติงานจริง

บทสัมภาษณ์ นางสาว อนงค์ รุ่งสุข

หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตบึงพระพิบูลย์ จักรวรรดิ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

ในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรของราชมนคลนั้น อาจแตกต่างจากที่อื่นในแง่ของการปฏิบัติ โดยเฉพาะขั้นตอนการวางแผนหลักสูตรโดยตรงนั้น วิทยาเขตไม่ได้จัดทำ เพราะถือว่าตรงนี้เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของสถาบันมากกว่า วิทยาเขตแต่ละแห่งทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติหรือผู้ใช้หลักสูตรที่สถาบันกำหนดมาให้มา ดังนั้นเราจึงปฏิบัติตามนโยบายมากกว่า โดยเฉพาะการปฏิบัติของสถาบันทุกครั้ง ที่ผ่าน ๆ ก็ได้มีการเชิญตัวแทนวิทยาเขตเข้าร่วมประชุมวางแผน นอกจากนี้ก็ยังมีตัวแทนทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการด้วยทุกครั้ง

2. ในการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ แต่ละสาขาวิชา วิทยาเขตมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

สำหรับในส่วนของวิทยาเขตเอง จะมองที่ความสอดคล้องกับปรัชญาและความต้องการของตลาดแรงงานไปพร้อมกัน ดูว่าสภาพเศรษฐกิจสังคมขณะนี้เป็นอย่างไรมีความต้องการแรงงานด้านไหน เราก็จะพยายามปรับให้สนองตอบให้ได้มากที่สุด อีกประเด็นคือให้นักศึกษาระดับ ปวช. นั้นได้มีโอกาสเลือกศึกษาต่อสาขาต่าง ๆ สูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างฐานะความมั่นคงหรือการยอมรับของสังคมให้กับสถาบันอีกทางหนึ่งด้วย คิดว่าเรื่องนี้ทุกวิทยาเขตน่าจะต้องมองเหมือนกันในแง่ของการปฏิบัติ

3. และท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

ถ้าจะดูถึงความสอดคล้อง มันคงเป็นไปไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์แน่นอน เพราะปัจจัยหลายอย่างเป็นเรื่องกำหนดค่อนข้างมาก โดยเฉพาะสถาบันของเราไม่ได้มีเงินอุดหนุนจากแหล่งต่าง ๆ เหมือนกับเอกชน จะมีแต่เงินผลประโยชน์ส่วนหนึ่งและที่สถาบันจัดสรรอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้นความจำกัดในเรื่องงบประมาณมีค่อนข้างมาก จึงทำให้นโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้นอยู่ในวงจำกัด ยังไม่เป็นไปตามความต้องการของสังคมที่กล่าวมาแทบทุกสาขาวิชาที่ว่าได้ ส่วนด้านความสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันนั้น คงจะได้ในระดับการมีทักษะในสาขาวิชาชีพที่หลักสูตรได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ในการพัฒนาแรงงานระดับ ปวส. บริหารธุรกิจ

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมในด้านครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคาร-สถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ แหล่งฝึกงาน ก่อนวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือไม่

การสำรวจความพร้อม วิทยาเขตของเรามีการจัดทำทุกครั้ง แต่ในเรื่องของแหล่งฝึกงานไม่ได้ทำ เพราะเรามีนโยบายให้นักศึกษาติดต่อฝึกงานเองอยู่แล้ว จึงคิดว่าความจำเป็นในเรื่องนี้มีไม่มากนัก และจากการสำรวจที่ผ่านมาวิทยาเขตจะประสบปัญหาในเรื่องของบุคลากรเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ อุปกรณ์การเรียนการสอน เพราะเรามีงบประมาณค่อนข้างจำกัด อย่างเรื่องอาจารย์ผู้สอนก็รับเพิ่มไม่ได้สถาบันฯ จะไม่อนุญาต ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ แต่ขณะที่บางสาขาวิชาเราจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านจริง ๆ ซึ่งก็เป็นปัญหาอยู่ขณะนี้เหมือนกัน

5. โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปฝึกงานหรือไม่ และสอดคล้องกับสถานประกอบการเพียงใด

โครงสร้างหลักสูตร ปี 2530 นี้ แม้จะค่อนข้างเก่าก็จริง แต่ถ้าจะให้พิจารณาในด้านความเหมาะสมแล้วคิดว่า ส่วนใหญ่การจัดเนื้อหาวิชาและจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องหน่วยกิต คือ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงาน เป็นส่วนใหญ่อาจจะมีบางสาขาวิชาที่อาจจะต้องมีการปรับปรุงกันบ้าง เกี่ยวกับรายวิชาเพื่อความเหมาะสมและให้ทันกับยุคสมัย อย่างเช่น สาขาเลขานุการคงจะเก่งด้านภาษาด้วย อีกสาขาหนึ่งที่ตลาดแรงงานต้องการสูงคือ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ถึงแม้ผลออกมาและบ่อนตลาดแรงงานได้หมดก็จริง แต่ความสามารถในระดับที่ควรจะเป็นอาจจะยังไม่เป็นที่พอใจมากนัก ไม่ใช่ว่าจะมีความรู้เพียงแต่พื้นฐานเท่านั้น นักศึกษาต้องรู้จักเขียนโปรแกรมประยุกต์กับงานได้ถึงจะตรงเป้าหมายสำหรับเรื่องความเหมาะสมในการฝึกงาน การเรียนแค่ 2 เทอมแล้วฝึกงาน น้อยเกินไป ควรจบหลักสูตรแล้วฝึกจะสมบูรณ์กว่า นักศึกษาจะได้เรียนรู้อะไรมากขึ้น ส่วนในเรื่องของความสอดคล้องกับสถานประกอบการนั้น คิดว่าเพียงพอในด้านความรู้ทักษะงานวิชาชีพที่นักศึกษามีอยู่ แต่แรงจูงใจของผู้ใช้ก็มีความต้องการมากอยู่ตลอดเวลา นักศึกษาของเรามีความรู้เท่านี้ก็อาจจะไม่เป็นที่พอใจมากนักก็ได้

6. วิทยาเขตของท่านได้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ทำขึ้นมาใช้แล้วหรือไม่
- ในส่วนของวิทยาเขตเองไม่ได้มีการปฏิบัติ และในส่วนของสถาบันฯ ก็มีการปฏิบัติ แต่ไม่ได้จัดเป็นระบบที่มีการปฏิบัติอย่างชัดเจนในด้านเวลา ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานที่ผ่านมานาน ๆ จะพัฒนาและปรับปรุงกันครั้งหนึ่ง อาจจะเป็นช่วงเวลา 2 ปีหรือ 3 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมที่จะดำเนินการ

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

นโยบายการจัดการศึกษาค่อนข้างชัดเจน โดยเน้นให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เรียนและควรปรับตัวอยู่ในสังคมการทำงานด้วย เพราะถือว่าการอยู่ร่วมในสังคมได้เป็นเรื่องสำคัญ พยายามให้นักศึกษามีความพร้อมในด้านนี้ด้วย สำหรับอาจารย์นิเทศก์นั้น มีความจำเป็นมาก การแต่งตั้งจะต้องมาจากอาจารย์ผู้สอนในแต่ละสาขาวิชาที่มีนักศึกษาไปฝึกงาน ซึ่งขณะนี้วิทยาเขตของเราดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเป็นทางการ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการ เพื่อให้ทุกคนที่ทำงานในส่วนนี้เห็นความสำคัญ และมีกำลังใจทำงาน

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

ความรับผิดชอบการดำเนินงานในเรื่องนี้ เราจะไม่ถือว่าอยู่ในรูปขององค์กร แต่ถือว่าเป็นหน่วยงานรับผิดชอบมากกว่า โดยมีคณะวิชา แผนกวิชา ร่วมกันจัดและดำเนินงานทั่ว ๆ ไป และผู้บริหารวิทยาเขตจะเป็นผู้ดูแลควบคุมอยู่ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ก็ยังมีฝ่ายวิชาการร่วมรับผิดชอบด้วย

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานในขั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่างวิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

การวางแผนดำเนินงานในขั้นนี้ คณะวิชา กับแผนกวิชา รับผิดชอบจะมีการจัดอาจารย์นิเทศก์ดูแลการฝึกงานกำหนดให้นักศึกษาติดต่อฝึกงานเอง กำหนดระยะเวลาให้หาที่ฝึกงาน กำหนดความเหมาะสมของสถานที่ฝึกงาน วันแต้นเรื่องของการ

ประเมินปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางวางแผนปฏิบัติงานปฏิบัติในน้อย เพราะเวลาไม่มีอาจารย์แต่ละท่านมีภาระงานมาก จึงไม่สะดวก สำหรับเรื่องการประชุมมีบางครั้งที่จำเป็นเท่านั้น โดยอาจารย์นิเทศก์จะเป็นผู้ประสานงานโดยตรงกับหัวหน้างานที่ดูแลนักศึกษา

ขั้นตอนงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับ เรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

วิทยาเขตยังให้ความสำคัญในเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย เพราะเห็นว่ามีความวิชาดูแลอยู่แล้ว การประสานกับฝ่ายต่าง ๆ ไม่ค่อยจำเป็น และที่ปฏิบัติอยู่ในลักษณะปรึกษาหารือ หรือบางครั้งทำหนังสือเรียนให้ทราบ ไม่ได้จัดประชุมแบบทางการ ไม่มีการแต่งตั้งผู้ร่วมดำเนินงานในเรื่องนี้โดยตรง

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

การติดต่อฝึกงาน มอบหมายให้นักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว โดยประสานงานกับสถานประกอบการทั้งหมดตั้งแต่ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ หนังสือส่งตัว นำไปประเมินผลไปยื่นพร้อมรายงานตัว และการดำเนินงานในขั้นนี้ วิทยาเขตจะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการให้นักศึกษาแจ้งรายละเอียดที่ฝึกงานให้อาจารย์ที่ดูแลทราบ ประกาศรายชื่อสถานประกอบการที่รับฝึกงานให้นักศึกษาทราบ และปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนไปฝึก และในเรื่องของการสนับสนุนส่งเสริมมีน้อยมาก เฉพาะเรื่องยานพาหนะที่จะไปดูนักศึกษา ยังก็ไม่สะดวกในการขออนุญาต เพราะมีจำนวนน้อย ส่วนเรื่องงบประมาณด้านอื่น ๆ วิทยาเขตยังไม่ได้จัดให้มี

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

การนิเทศนักศึกษาฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีปฏิบัติทุกรุ่น และส่วนาทญาไปนิเทศครั้งเดียวก่อนสิ้นสุดการฝึกงาน 2 สัปดาห์ โดยผู้อำนวยการจะแต่งตั้งอาจารย์สาขาวิชา ต่าง ๆ ออกไปดูแล และรายงานผลให้ทราบหลังจากกลับมา

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การประเมินผล จะแบ่งเป็นคุณสมบัติส่วนตัว และคุณสมบัติในการทำงาน โดยจะเน้นที่การทำงานเป็นเกณฑ์ วิทยาเขตใช้เกณฑ์ผ่าน/ไม่ผ่านเป็นการประเมินผล และเกณฑ์ที่ใช้มีความเหมาะสมมากแล้ว เพราะนักศึกษาทุกคนได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกัน ผู้รับผิดชอบกำหนดเกณฑ์คือคณะบริหาร ผู้ประเมินผลวิทยาเขตมอบหมายให้สถานประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบดูแลตัดสินให้กับนักศึกษาเท่านั้น

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมของนักศึกษาในด้านความรู้ทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ และความรู้ทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีความรู้ทักษะเพียงพอที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ตนเองเรียนได้ ภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อยทุกสาขาวิชา เพราะส่วนใหญ่เราจะเน้นแต่งงานทางด้านทักษะเป็นเกณฑ์ ดังนั้นจึงมีความรู้ความเข้าใจภาษาต่างประเทศน้อย ซึ่งมีความจำเป็นในปัจจุบันมาก สำหรับระยะเวลาในการฝึกงานเพียงพอแล้ว 200 ชั่วโมงถ้าการฝึกงานเป็นลักษณะต่อเนื่อง ทำให้ได้ประสบการณ์เพิ่มขึ้นตามความต้องการแน่นอน

บทสัมภาษณ์ นางบุญรัตน์ โตทอง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่

กระบวนการวางแผนเพื่อจัดทำหลักสูตรของราชมงคล ก็คงไม่แตกต่างจากสถาบันอื่น ๆ คือในขั้นของการวางแผนนั้น ก็ได้มีการศึกษาถึงความต้องการของสังคมก่อน โดยเฉพาะสถาบันฯเองจะเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องโดยละเอียด เริ่มตั้งแต่ศึกษาข้อมูลขั้นต้นจากแหล่งประกอบการ ลักษณะงานของผู้สำเร็จการศึกษา ข้อคิดเห็นจากตัวแทนวิทยาเขต ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชน ภาครัฐบาล เพื่อนำข้อคิดเห็นเหล่านี้มาอภิปรายร่วมกัน และในส่วนของวิทยาเขตไม่ได้มีการวางแผนศึกษาข้อมูลอย่างชัดเจน เพราะถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายของสถาบันฯ การดำเนินงานก็โดยส่งตัวแทนเข้าร่วมมาให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำแต่ละครั้งมากกว่า อย่างไรก็ตามสถาบันฯก็จะให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนและแหล่งประกอบการ โดยเฉพาะในเรื่องการจัดเนื้อหาวิชาที่เป็นประโยชน์ทั้งในด้านการฝึกประสบการณ์และการนำไปใช้ประกอบอาชีพของนักศึกษา

2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตของท่านมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

ส่วนเรื่องนโยบายและเป้าหมายในการจัดทำหลักสูตร สถาบันฯและวิทยาเขตมีความมุ่งหมายในทางเดียวกัน คือ ให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เป็นประเด็นที่

เห็นว่าสำคัญที่สุดในเป้าหมายที่เราได้กำหนดไว้ นอกจากนี้อาจจะมองในเรื่องของการ
 ให้อาจารย์ให้นักศึกษาของเราได้มีโอกาสเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาตนเองถนัดมากขึ้น

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม
 (ข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันหรือไม่ เพียงใด

ขณะนี้นโยบายและเป้าหมายได้เป็นไปตามความต้องการของสังคมส่วนใหญ่
 โดยเฉพาะผู้เรียนที่ได้มีโอกาสเรียนต่อสูงขึ้น และมีความรู้ความสามารถทางด้าน
 ธุรกิจได้อย่างมีคุณภาพ อันนี้เราดูจากข้อมูลความต้องการนักศึกษาของสถานประกอบการ
 แต่ทั้งนี้ก็ไม่ใช่ว่าทุกสาขาวิชา มีบ้างที่เห็นชัดว่าจะต้องมีการปรับปรุงกันจริงๆ คือ
 สาขาเลขานุการ ขณะนี้นักศึกษาสาขานี้ความต้องการของผู้เรียนน้อยลงส่วนหนึ่ง อีก
 ส่วนหนึ่งนักศึกษาเลขานุการยังขาดความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นสิ่ง
 จำเป็นมากสำหรับเลขานุการ อย่างไรก็ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็มี
 ความสอดคล้องกับปรัชญาของการจัดการศึกษาระดับนี้แล้ว ในด้านของความรู้ความ
 สามารถเกี่ยวกับทักษะในสาขาวิชาชีพที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีและนำไปใช้ปฏิบัติงานได้

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร ในด้านต่อไปนี้ก่อน
 หรือไม่ เช่น ครู-อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ และแหล่งฝึกงาน

การสำรวจความพร้อมเป็นเรื่องจำเป็นวิทยาเขตมีการปฏิบัติเพื่อสนองต่อ
 นโยบายในการเปิดหลักสูตรที่สถาบันกำหนด โดยพิจารณาความพร้อมเรื่องบุคลากร
 เป็นสำคัญ เพราะถือว่าบุคลากรเป็นแรงสำคัญที่จะทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาได้
 มากที่สุด

5. โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ และท่านคิดว่าสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด

การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร เราได้ความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ในชั้นวางแผน ดังนั้นจึงคิดว่าการจัดเนื้อหาและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตร แต่ละสาขาวิชา มีความเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและแหล่งประกอบการแล้วเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเรียนสายวิชาชีพจำเป็นต้องมีหน่วยกิตฝึกปฏิบัติมากหน่อย เพราะเราไม่เป็นที่จะให้เด็กออกไปค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เหมือนนักศึกษาที่เรียนระดับมหาวิทยาลัย ขณะนี้บางสาขาก็กำลังจะมีการปรับรายวิชาบ้าง โดยเฉพาะสาขาเลขานุการตามที่กล่าวมาแล้ว อาจจะตัดบางรายวิชาที่ไม่จำเป็นออก เช่น ชวเลข แล้วนำวิชาที่สำคัญใส่แทน เป็นต้น ส่วนสาขาอื่น ๆ ก็พยายามที่จะให้มีความรู้ความชำนาญในงานสาขาวิชานั้น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น และคิดว่าเหมาะสมและเพียงพอที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงาน โดยเฉพาะช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้ฝึกงาน 200 ชั่วโมง หลังการเรียนรายวิชาต่าง ๆ แล้ว 2 ภาคเรียน

6. วิทยาเขตของท่านได้จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ได้จัดทำขึ้นมาไว้แล้วหรือไม่

การประเมินผลหลักการ วิทยาเขตในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายไม่ได้จัดประเมินผลเอง เพียงแต่ประชุมปรึกษากันมากกว่า และสำหรับในส่วนของสถาบันฯ ชั้นการประเมินยังไม่เป็นระบบชัดเจนต่อเนื่อง ในช่วงเวลาการดำเนินงาน เช่น จัดประเมินทุก ๆ 1 ปี แต่การปฏิบัติแต่ละครั้งจะพิจารณาในด้านความเหมาะสมหรือความจำเป็นมากกว่า

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างไร ได้พิจารณาถึงเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนไปกับเรื่องที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

การจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตมีนโยบายดำเนินการอยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ ยังไม่เป็นระบบชัดเจน หรือจัดเป็นกระบวนการที่ถูกต้องนัก ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมที่เรามีอยู่ ขณะเดียวกันสถาบันฯก็ให้ความสำคัญในการจัดการด้วย สำหรับการแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ วิทยาเขตยังไม่พร้อมในเรื่องบุคลากร ซึ่งมีจำกัด ภาระงานไม่ใช่น้อยอย่างเดียว แต่ละท่านต้องรับผิดชอบหน้าที่อื่น ๆ ด้วย จึงดำเนินการในเรื่องนี้อย่างชัดเจนไม่ได้ แต่คิดว่าการฝึกงานกับการนิเทศเพื่อดูแลติดตามเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติคู่กัน และคิดว่าอาจารย์นิเทศก์จำเป็นต้องเป็นอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาไปฝึกงานมากกว่าบุคคลอื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องในด้านการสอน

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์การหรือบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

ขณะนี้การจัดการฝึกงานของวิทยาเขตอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของคณะวิชา กับแผนกวิชาเท่านั้น โดยมีฝ่ายวิชาการดูแลด้วยทางหนึ่ง ไม่ได้มีการจัดองค์การดูแลเป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะในรูปแบบคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ซึ่งคิดว่าคณะวิชากับแผนกวิชาที่ดำเนินการได้ เพราะหน้าที่โดยตรงก็ต้องดูแลนักศึกษาอยู่แล้ว

3. งานการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้ ดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานระหว่าง วิทยาเขตกับสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

งานการวางแผนปฏิบัติงานในชั้นนี้มอบให้คณะวิชา แผนกวิชาดูแล ตามที่ กล่าวมาแล้วว่า การปฏิบัติแต่ละชั้นยังไม่เป็นระบบมากนัก ดังนั้นการดำเนินงานในชั้นนี้ จึงสรุปได้ว่า วิทยาเขตกำหนดให้คณะวิชา เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบทั้งหมด ส่วนอาจารย์ที่ ดูแลการฝึกงานของนักศึกษาโดยตรง ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะให้ความร่วมมืองานในส่วน นี้ได้ เพราะต่างมีภาระงานมากทั้งงานสอน และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยความ จริงควรมีบทบาทที่จะร่วมวางแผนจัดฝึกงาน ที่ปฏิบัติวิทยาเขตได้กำหนดให้นักศึกษา ติดต่อฝึกงานเอง พร้อมทั้งแจ้งสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบ รวมทั้งประกาศ รายชื่อสถานประกอบการที่รับฝึกงานให้นักศึกษาทราบด้วย ส่วนเรื่องการศึกษาปัญหา อุปสรรค จะเป็นลักษณะพูดคุยกันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่า การ ปฏิบัติอย่างเป็นทางการ เพื่อที่จะนำข้อมูลมาปรับการจัดการฝึกงานนั้น ยังไม่ได้ปฏิบัติ นอกจากนั้น เรื่องของการประสานงานกับสถานประกอบการ วิทยาเขตก็ยังไม่ได้จัด บุคลากรดำเนินการในส่วนนี้ กำหนดให้นักศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการใน การติดต่อฝึกงานโดยตรงอยู่แล้ว คือต้องการให้พวกเขาได้มีประสบการณ์และรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเอง

ชั้นดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

การประสานงานของบุคลากรมีเฉพาะคณะวิชากับแผนกวิชาเท่านั้น กับฝ่าย ต่าง ๆ ยังไม่มี เพราะวิทยาเขตไม่ได้จัดให้มีบุคลากรช่วยดำเนินงานในส่วนนี้ เพราะ เห็นว่ากระบวนการตรงนี้ อยู่กับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกับ แผนกดำเนินการก็เพียงพอแล้ว จริงอยู่เนื่องจากเรายังไม่ได้มีกระบวนการจัดฝึกงานที่ เต็มรูปแบบเหมือนกับสถาบันอื่น ๆ ก็เป็นไปได้

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษานั้น มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

นักศึกษาที่จะไปฝึกงานจะต้องติดต่อฝึกงานด้วยตนเอง โดยแจ้งความประสงค์ด้วยวาจาจากก่อน เมื่อตอบรับด้วยวาจาแล้วจึงทบทวนหนังสือขอความอนุเคราะห์อย่างเป็นทางการ เมื่อตอบรับครั้งนี้แล้ว จึงจะทำหนังสือส่งตัว โดยนักศึกษาจะถือไปพร้อมกับการรายงานตัวเข้าฝึกงาน โดยทั้งนี้การส่งตัวนักศึกษาเราให้นักศึกษาปฏิบัติเอง วิทยาเขตไม่มีเจ้าหน้าที่อาจารย์ไปส่งนักศึกษาเข้าฝึกงาน เพราะในทางปฏิบัติเป็นไปไม่ได้อยู่แล้ว เนื่องจากนักศึกษามีจำนวนมาก ขณะที่อาจารย์มีน้อย ถ้าจะปฏิบัติก็ทำไม่ได้ทั่วถึง สำหรับเรื่องการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูง ในการปฏิบัติงานนั้น ได้รับการสนับสนุนพอสมควร เว้นแต่ในเรื่องงบประมาณเพื่อดำเนินงานวิทยาเขตยังไม่จัดทำให้มี เพราะอาจจะเห็นว่าความจำเป็นในเรื่องนี้ยังมีน้อยอยู่

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

การนิเทศเพื่อดูแลการฝึกงานของนักศึกษา เรามีปฏิบัติเฉพาะในบางครั้ง สิ่งที่เป็น โดยใช้วิธีสุ่มนิเทศบ้าง ซึ่งการปฏิบัติโดยทั่วไปเราไปดูเพียงครั้งเดียว เท่านั้นก็คิดว่าเพียงพอแล้ว

ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

การประเมินผล เราใช้เกณฑ์ผ่านกับไม่ผ่าน ซึ่งวิทยาเขตจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ของการประเมิน โดยดูในด้านการทำงานและคุณสมบัติเฉพาะตัวควบคู่กันไป และในความเห็นคิดว่าเกณฑ์ที่ใช้ขณะนี้ เหมาะสมแล้วในการประเมินผลฝึกงาน เพราะเราไม่สามารถจัดหาที่ฝึกงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันให้นักศึกษาฝึกได้ ถ้าใช้เกณฑ์แบบ

อื่น ๆ ย่อมเกิดความเอนเอียงจากข้อมูลจริงได้ในการประเมินผล ผู้รับผิดชอบประเมินผลฝึกงานนักศึกษา คือ สถานประกอบการเพราะวิทยาเขตเห็นว่าเป็นผู้ดูแลนักศึกษาโดยตรงและใกล้ชิดกับนักศึกษาที่สุด

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ถ้าจะประเมินในด้านความพร้อม ความเห็นส่วนตัวคิดว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชา รวมทั้งความพร้อมในด้านความรู้ในงานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่ในขั้นปฏิบัติงานได้ในระดับปานกลาง สำหรับความรู้ด้านภาษาอังกฤษมีอยู่ ณ ระดับน้อยทุกสาขาวิชาที่ว่าได้ นอกจากนี้การที่นักศึกษาฝึกงาน 200 ชั่วโมงนั้น คิดว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอแล้ว เพราะเราจัดให้ฝึกช่วงปิดภาคเรียน นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้งานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานและได้รับความรู้ประสบการณ์ตามความต้องการอย่างแท้จริง ที่สำคัญทำให้สถานประกอบการได้รับประโยชน์จากการฝึกงานของนักศึกษา

บทสัมภาษณ์ นางอัมพร ต่อทีชะ

หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ

เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2537

โครงสร้างหลักสูตร

1. ในการวางแผนจัดทำหลักสูตร วิทยาเขตของท่านได้มีการศึกษาถึงความจำเป็นหรือความต้องการของ อาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และแหล่งประกอบการก่อนหรือไม่ อย่างไร

การศึกษาข้อมูลด้านความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา แหล่งประกอบการ วิทยาเขตไม่ได้จัดกระทำเองมีหน้าที่รับนโยบายให้เปิดสอนก็ปฏิบัติตามนโยบาย ข้อมูลต่าง ๆ สถาบันจะเป็นผู้ศึกษาเองทั้งหมด แต่เราในฐานะผู้ปฏิบัติก็มีตัวแทนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมดำเนินการในเรื่องนี้ด้วย การดำเนินงานของสถาบันฯ เริ่มต้นจากเชิญตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐบาลและบริษัทเอกชน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษา นักวิชาการของสถาบันฯ เข้าร่วมดำเนินการเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนเนื้อหาวิชารวมทั้งหน่วยกิตก็มีการประชุมพิจารณาความเหมาะสม เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกงานหรือในการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาได้มากที่สุด

2. การจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตมีนโยบายและเป้าหมายอย่างไร

นโยบายและเป้าหมายของหลักสูตรทุกสาขาวิชา มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในงานสาขาวิชาชีพที่เรียนให้มากที่สุด ที่สำคัญจะต้องสนองความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐศาสตร์และสังคม โดยเฉพาะตลาดแรงงานให้ได้ตาม

เป้าหมายที่กำหนดไว้ และรองรับความต้องการศึกษาต่อของนักศึกษาในระดับ ปวช. อีกทางหนึ่งด้วย ให้เป็นการเรียนรู้ในลักษณะต่อยอดในสายวิชาเดียวกัน เพื่อให้สถาบันฯเป็นที่ยอมรับในด้านการผลิตนักศึกษาในระดับนี้ที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

3. ท่านคิดว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ได้เป็นไปตามความต้องการของสังคม (ข้อ 1) และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯหรือไม่ เพียงใด

คิดว่าเกือบทุกสาขาวิชาก็ได้ที่เป็นไปตามความต้องการของสังคมแล้ว เพราะตลาดแรงงานต้องการนักศึกษาของวิทยาเขตเราในจำนวนมากขึ้นทุกปี อาจจะมีอยู่บ้างที่บางสาขายังไม่เป็นตามนโยบายที่กำหนดไว้มากนัก อาจจะช่วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ เช่น เนื้อหาอาจจะเก่าเกินไป คล้ายกับ ปวช. ไม่ได้จัดเนื้อหาที่จำเป็นให้นักศึกษาได้เรียนรู้เท่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ด้วย โดยเฉพาะสาขาวิชาเลขานุการสังเกตได้จากความต้องการของนักศึกษาที่จะเรียนในสาขานี้มีน้อยลงทุกปี อาจจะมีจบแล้วหางานทำยากก็เป็นไป ในด้านความสอดคล้องกับปรัชญานั้นก็คิดว่าสอดคล้องแล้ว แต่อาจจะไม่ทุกด้านดังที่ตั้งเป้าหมายไว้ แต่เห็นอยู่ก็คือนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทักษะในสาขาวิชาชีพ และปฏิบัติงานได้เป็นที่ยอมรับ

4. วิทยาเขตของท่านได้มีการสำรวจงานด้านครู อาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ และแหล่งฝึกงาน ก่อนวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือไม่

ส่วนใหญ่เรามีการปฏิบัติ เพราะเรื่องนี้คิดว่าจำเป็นที่วิทยาเขตต้องมีความพร้อมเพียงพอที่จะดำเนินการสอนได้ แต่ก็มีบ้างบางครั้งความพร้อมเรายังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่นโยบายของสถาบันฯให้เปิดก็ต้องเปิด ก็ต้องใช้วิธีเชิญอาจารย์จากข้างนอกมาช่วยบ้าง และอาจารย์จากสาขาอื่น ๆ บ้าง เป็นต้น สำหรับในเรื่องแหล่งฝึกงาน วิทยาเขตกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนักศึกษาอยู่แล้วเลยไม่ได้มีการสำรวจอย่างเป็นทางการ

5. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ ได้กำหนดเนื้อหา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาเป็นไปตามความต้องการของสังคม (ในข้อ 1 และที่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานหรือไม่ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพียงใด

การจัดเนื้อหาวิชาและจำนวนหน่วยกิตในโครงสร้างหลักสูตร สายวิชาบริหารธุรกิจ ปี 2530 คิดว่ามีความเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสังคมและนำไปใช้ฝึกงานแล้วเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะจำนวนหน่วยกิต แต่อาจจะมีบ้างในเรื่องเนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดของบางสาขาวิชา ที่เห็นชัดก็คงจะเป็นสาขาวิชาการเลขานุการ ที่ควรจะเป็นให้ผู้เรียนได้มีความพร้อมในด้านงานเลขานุการจริง ๆ โดยเฉพาะที่เรียนแผนกนี้ ความคาดหวังของตลาดแรงงานคือ ภาษาดี คล่องงาน ซึ่งก็เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะต้องมีการปรับรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น และวิชาไหนที่ไม่จำเป็นก็ไม่ควรจัดให้เรียน อย่างเช่น ชวเลขเรียนแล้วไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ก็คิดว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เพียงพอในระดับที่จะนำไปประยุกต์ใช้ฝึกงานได้แล้ว แต่อาจจะมียังไม่เป็นที่พอใจมากนักเพราะนักศึกษายังเรียนไม่จบหลักสูตร นอกจากนี้ในเรื่องระยะเวลาฝึกงาน 200 ชั่วโมงที่จัดให้ฝึกหลังจากเรียน 2 ภาคเรียน ขณะนี้ก็มองว่าเหมาะสมแล้ว เพราะนักศึกษาทุกคนมีเวลาศึกษาอย่างเต็มที่ในช่วงเวลาที่จัดให้

6. วิทยาเขตของท่านได้มีการประเมินผลหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาที่ได้จัดทำขึ้นมาหรือไม่ ถ้ามี ดำเนินการอย่างไร

ในส่วนของวิทยาเขตนั้น ไม่ได้จัดประเมินอย่างเป็นระบบชัดเจน อาจจะเป็นลักษณะประชุมหารือกันระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน เพื่อนำผลเสนอสถาบันฯทราบ เมื่อจะได้มีการประเมินอย่างจริงจัง เท่าที่ทราบในส่วนของสถาบันฯก็เช่นกัน ไม่ได้วางระบบการประเมินอย่างชัดเจนเช่นกัน แต่จะมีการปรับปรุงพัฒนาในช่วงระยะเวลาที่เห็นว่าสมควรจะปฏิบัติมากกว่า

กระบวนการจัดการฝึกงานนักศึกษา

ขั้นวางแผนและเตรียมการ

1. ในการจัดการฝึกงานนักศึกษา วิทยาเขตของท่านมีการวางแผนกำหนดนโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร มีการแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ดูแลการฝึกงานหรือไม่ และอาจารย์นิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกงานหรือไม่

เรื่องนโยบายการจัดการฝึกงานให้นักศึกษา วิทยาเขตกำหนดไว้แต่ใน เรื่องของการปฏิบัติอาจจะยังไม่เป็นกระบวนการที่ถูกต้องและชัดเจนมากนัก เราจะปฏิบัติตามความพร้อมที่วิทยาเขตเคยปฏิบัติมา และคิดว่านักศึกษาก็ได้รับประสบการณ์ตามความคาดหวังของเรา อาจจะไม่มากนัก แต่ก็คิดว่าเพียงพอแล้วในสภาพความพร้อมที่เป็นอยู่ขณะนี้ และในเรื่องอาจารย์นิเทศก์ทางเรายังไม่ได้มีการแต่งตั้งให้ปฏิบัติอย่างชัดเจนเช่นกัน เราจะไปดูบ้างในบางครั้งที่มีโอกาส แต่ส่วนใหญ่ความพร้อมจุดนี้เป็นไปได้น้อย เพราะช่วงที่เด็กไปฝึกงาน วิทยาเขตก็ยุ่งกับเรื่องสอบคัดเลือกนักศึกษาใหม่ อาจารย์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ที่สำคัญยังมีภาระงานวิชาการอื่น ๆ ในช่วงปิดเทอมยิ่งไม่มีเวลาดูแลนักศึกษาเลย แม้กระทั่งร่วมมือวางแผนปฏิบัติงาน โดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าการนิเทศจำเป็นมาก เพื่อทราบปัญหาของนักศึกษาในการฝึกงานโดยแท้จริง เพื่อนำมาวางแผนปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ส่วนการแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ก็ต้องดูความเหมาะสมด้วย ที่สำคัญจะต้องอยู่ในแผนกที่นักศึกษาไปฝึกงานจะทำให้มีความคล่องตัวในการดูแลมากขึ้น

2. การจัดการฝึกงาน วิทยาเขตจัดให้มีองค์กรรับผิดชอบหรือบุคลากรดำเนินงานโดยตรงหรือไม่ อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

องค์กรในรูปแบบคณะกรรมการหรือคณะทำงานโดยตรง วิทยาเขตยังไม่มีเพราะบุคลากรมีน้อย ที่ปฏิบัติคือคือคณะวิชาบริหารธุรกิจ ที่คอยดูแลในเรื่องนี้ทั้งหมด โดยมีแผนกวิชาและฝ่ายวิชาการดูแลรับผิดชอบในเรื่องนี้ร่วมกันเท่านั้น โดยขึ้นตรงกับฝ่ายวิชาการ

3. ในการวางแผนปฏิบัติงานดำเนินการอย่างไร มีการประสานงานด้านการจัดการฝึกงาน นักศึกษาและประสานงานกับสถานประกอบการหรือไม่

การวางแผนดำเนินงานในขั้นนี้ อยู่ในความดูแลของคณะวิชาและแผนกวิชา เท่านั้น อาจารย์นิเทศก์ไม่มีเวลาให้ความร่วมมือในเรื่องนี้ เหตุผลตามที่กล่าวไว้ข้างต้น วิทยาเขตจะกำหนดให้นักศึกษาติดต่อการปฏิบัติฝึกงานเอง จัดให้มีสมุดบันทึกการฝึกงาน ประชุมหรือร่วมกันระหว่างคณะกับแผนก แจ้งสถานที่ฝึกงานที่รับนักศึกษา เป็นต้น ส่วน เรื่องการศึกษาปัญหาด้านการฝึกงานจะถามนักศึกษาบ้าง แต่ไม่ได้จัดเป็นทางการ ลักษณะปัจฉิมนิเทศ นอกจากนี้ในเรื่องการประสานงานกับสถานประกอบการ วิทยาเขต ยังไม่ได้จัดบุคลากรดำเนินการในเรื่องนี้ เพราะเห็นว่านักศึกษาได้ประสานงานโดยตรงกับสถานประกอบการอยู่แล้วในเรื่องนี้

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. การประสานงานของบุคลากรในวิทยาเขตเกี่ยวกับเรื่องการจัดการฝึกงานนักศึกษานั้น ดำเนินการอย่างไร

ถ้าพูดถึงเรื่องการประสานงานภายในของวิทยาเขตนั้น มีน้อยมากเพราะ การดำเนินงานอยู่ในความดูแลของคณะวิชา วิทยาเขตยังไม่ได้จัดให้มีบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ช่วยดำเนินการ การปฏิบัติที่ผ่านมาก็จะปรึกษาดำเนินการภายในคณะวิชา กับแผนกวิชาเท่านั้น โดยแจ้งให้ทางฝ่ายวิชาการรับทราบด้วย

2. การติดต่อฝึกงานของนักศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม จากผู้บริหารระดับสูงมาก-น้อยเพียงใด ในด้านใดบ้าง

การติดต่อเข้าฝึกงาน วิทยาเขตกำหนดให้นักศึกษาดำเนินการเอง ตั้งแต่ติดต่อด้วยวาจาอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อได้รับคำตอบรับก็ให้ทาหนังสือขอความ อนุเคราะห์ เมื่อตอบรับอย่างเป็นทางการ จึงค่อยทาหนังสือส่งตัวเข้าฝึกงาน ในขั้นตอนนี้ วิทยาเขตไม่ได้จัดให้มีการบริการส่งนักศึกษาเข้าฝึกงาน โดยให้นักศึกษาไปรายงานตัว ด้วยลำพังตนเอง เว้นแต่เรื่องงบประมาณดำเนินงาน โดยเฉพาะการออกไปนิเทศต้อง

มีค่าใช้จ่าย วิทยาเขตไม่ได้จัดสรรเงินส่วนนี้ให้ ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศก์ที่เคยไปจะรับผิดชอบเองในเรื่องนี้เอง ซึ่งก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ไม่สร้างแรงจูงใจให้ด้านการทำงานให้กับการไปนิเทศ

3. จัดให้มีการนิเทศก์เพื่อดูแลติดตามการฝึกงานของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

อย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การนิเทศยังไม่ได้จัดให้เป็นระบบต่อเนื่อง ดังนั้นการนิเทศจึงมีน้อยมาก เฉพาะบางครั้งที่จำเป็นต้องไปนิเทศเพียงครั้งเดียวเป็นส่วนใหญ่

ชั้นประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้ประเมินเหมาะสมหรือไม่ ใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบ

วิทยาเขตใช้เกณฑ์ประเมินผลการฝึกงานแบบผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น โดยแยกประเมินในด้านคุณสมบัติส่วนตัว และคุณสมบัติด้านการปฏิบัติงาน ความเห็นส่วนตัว คิดว่าเกณฑ์ที่ใช้มีความเหมาะสมที่สุด จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมมากที่สุดคือนผลที่ประเมินออกมา เพราะวิทยาเขตยังไม่ได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกมาตรฐานสถานประกอบการที่จะไปฝึกงานให้นักศึกษาทุกคนได้ความหลากหลายของแหล่งฝึกงานย่อมมีมาก การใช้เกณฑ์แบบอื่น ๆ จึงไม่เหมาะสม ซึ่งขณะนี้วิทยาเขตเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เองเพราะต้องการกำหนดขอบเขตหรือสาระของเนื้อหาของการประเมินให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกงานให้มากที่สุด ขณะเดียวกันไม่ต้องการให้เป็นภาระของสถานประกอบการในเรื่องนี้นอกจากการประเมินผลฝึกงานที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

2. ท่านคิดว่านักศึกษาที่ไปฝึกงาน มีความพร้อมในด้านต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ฝึกงาน (200 ชั่วโมง) เพียงพอหรือไม่

ความพร้อมด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในสาขาวิชาชีพ กับความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน คิดว่านักศึกษามีอยู่ในระดับเพียงพอที่จะนำไปฝึกงานได้มากพอสมควร ส่วนภาษาอังกฤษคิดว่ายังค่อนข้างน้อยที่จะนำไปปฏิบัติงาน ส่วนระยะเวลาของการฝึกงาน 200 ชั่วโมงคิดว่าเพียงพอแล้ว ถ้านักศึกษาได้มีโอกาสฝึกงานที่ตรงหรือสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน เพราะจะทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

ประวัติผู้เขียน

นางวิลาวรรณ รพีพิศาล เกิดวันที่ 20 เมษายน 2501 ที่อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จบการศึกษาคณะครุศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จากวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ และบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อปี พ.ศ.2526 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 5 คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

